Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ № 166 (9662). • 1989 йил 5 сентябрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

2 сентябрь куни Тошкентда республика партия фаолларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш юзасидан Ўзбекистон партия, совет ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг вазифаларини муҳокама қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари А. С. Ефимов доклад қилди.

Ҳозирги даврнинг мислсиз қалтислиги ва мураккаблиги республикада интизом ва қонунчиликни мустаҳкамлаш юзасидан чуқур, холисона таҳлилни, пухта ўйланган ва айни вақтда қатъий чоралар кўришни талаб қилади, шундай қилинмай туриб, кўп йиллар давомида йиғилиб қолган иқтисодий, социал ва сиёсий муаммоларни мутлақо ҳал этиб бўлмайди, дейишди докладчи ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар.

Кейинги йилларда Ўзбекистонда жиноятчилик жуда кўпайиб кетганлиги ҳаммага яхши маълум. КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик Қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқларини ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш учун ўз вақтида партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, жамоат ташкилотлари кўп иш қилдилар. Бу эса республикадаги вазиятни барқарорлаштириш учун муайян омил бўлди. 1987 йилдаёқ қайд этилган жиноятларнинг умумий миқдори шундан аввалги йилга нисбатан 8,8 фоиз, оғир турдаги жиноятлар эса қарийб 20 фоиз камайди.

Бироқ бу покланиш жараёни кейинчалик сусайиб қолди. Партия комитетлари, давлат ва хўжалик органлари, жамоат ташкилотлари хотиржамликка берилиб кетдилар, ишдаги ғайратни сусайтирдилар, вазиятни идора қилиш ипларини йўқотиб қўйдилар. Мана шуларнинг оқибатида жиноятчилик анча кўпайди.

Чунончи 1988 йилда содир этилган жиноятлар миқдори 5,6 фоиз, Қорақалпоғистон АССРда, Наманган ва Фарғона областларида 15—24 фоиз кўпайди. Бу йил аҳвол ёмонлашди. Етти ойнинг ўзида жиноятлар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 17,9, оғир жиноятлар эса 34 фоиз кўпайганлиги қайд этилди.

1988 йилнинг июнида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область партия комитетларининг зиммасига жиноятчиликка қарши кураш ва қонунбузарликнинг олдини олишнинг аҳволини чуқур таҳлил этишни, бу иш натижаларини эса ҳар бир партия комитетида, бошланғич партия ташкилотларида муҳокама қилиш, аҳволни яхшилаш учун ҳамма чораларни кўриш вазифасини юклаган эди. Аммо, бу иш ҳамма жойда ҳам қилинди, деб бўлмайди.

Фақат ўтган йилнинг ўзида Фарғона областида дружиначилар отрядидаги кишилар минг нафардан зиёдга камайди, тартибни сақлаш жамоат пунктларининг эса қарийб ярми ишламади. Андижон областида бултур дружиначилар 20 минг нафардан зиёдга камайди.

Вужудга келган вазиятга қараганда жиноятчилик — кўпчилик бўлиб киришилган тақдирда барҳам топиши мумкин бўлган иллат эканини гўё ҳамма унутиб қўйгандек бўлди. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ўзи буни уддалай олмайди.

Бунинг устига, дейишди нотиқлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ўзи ҳам ҳозир унчалик яхши ишламаяпти. Милиция, прокуратура, судларнинг иши қаттиқ, аммо ҳаққоний танқид қилинди. Афсуски Ички ишлар министрлиги ходимлари, тергов ва текширув, прокуратура органлари ва судьяларнинг анчагина қисми оператив, холис ишламаяпти, олдиндан бичиб-тўқиб қўйиш, айблашга интилиш, гуноҳсизлик эҳтимоли принципига риоя этмаслик, ўз касб-корини мукаммал эгаллаб олмаслик каби камчиликларга йўл қўймоқдалар.

Кейинги бир ярим йилнинг ўзида айби исботланмаганлиги ёки жиноят состави йўқлиги сабабли 400 киши оқланди. Уларнинг кўплари 1986 йилдан аввалроқ ноҳақ тергов ва текширишларга дучор қилинган эди. Аммо ҳозир ҳам «суд хатоси» деб аталган хатоларга тез-тез йўл қўйилмоқда. Ҳолбуки шу хатоларнинг ҳар бири инсон тақдирига дахлдордир.

Ҳозир ҳам тергов ва текширувнинг сифатсизлиги, прокурор назоратининг қониқарсизлиги оқибатида кўпгина ишларни судлар янгитдан тергов қилишга қайтармоқдалар. Айни вақтда судьяларнинг узил-кесил қарор қабул қилишдан бўйин товлаши аниқ-равшан сезилмоқда. Шу боисдан ҳам улар ҳамма ишларнинг учдан бир қисмига яқинини сохта сабаблар билан қўшимча терговга юбормоқдалар. Суд ва тергов органлари ўртасидаги бундай сансалорлик одамларнинг адолат ва қонунчиликка бўлган ишончига путур етказмоқда, кўп вақтнинг, давлат маблағларининг исроф бўлишига олиб келмоқда, қонунчиликнинг ҳолатига дардисар юк бўлиб тушмоқда.

Судларнинг иши учун Адлия министрлиги жавоб бериши маълум, кадрлар учун, уларнинг малакасини ошириш учун, зарур шарт-шароитларни яратиш учун масъулият мана шу министрликнинг зиммасига юклатилган. Бироқ министрлик бу ишлар билан самарали шуғулланмаяпти, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, республика Министрлар Совети буни министрлик раҳбарларига кўрсатиб ўтдилар. Аммо иш ҳозирча яхшиланаётгани йўқ.

Республика прокуратураси фаолиятини қайта қуриш суст бормоқда, бу ерда интизомни мустаҳкамлаш, уюшқоқлик ва тартибни ошириш имкониятларидан яхши фойдаланилмаяпти, масъулиятсизликка, лоқайдликка, расмиятчиликка барҳам берилмаган. Кўпгина шаҳар ва район прокурорлари ҳамда уларнинг ходимлари ўзларининг иш услуби, форма ва методларини ўзгартирганлари йўқ. Ички ишлар органлари ходимларининг ишида ҳам мана шундай камчиликлар бор.

Йиғилишда сўзга чиққан нотиқлар республика шаҳар ва қишлоқларида тартиб ўрнатишни пайсалга солиш ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан кўпгина йўқотишларга олиб бориши мумкинлигини айтиб ўтишди. Жиноятчиликка қарши кураш комплекс программасини ишлаб чиқиш таклиф қилинди. Бу ишга тажрибакор ҳуқуқшунослар ҳам, илмий кучлар ҳам жалб қилиниши керак.

Муайян кучлар қонунчиликни, тартиб ва интизомни мустаҳкамлашга, экономикани соғломлаштиришга бундан буён ҳам қаршилик қилиш ниятида эканликларини ҳозир ҳамма тушуниб олмоғи керак. Демократик ўзгаришлардан кескинликни кучайтириш, вазиятни издан чиқариш учун, қайта қуриш ишига ишончсизлик туғдириш учун фойдаланишга уринаётганларнинг бу борада устун бўлиб чиқишига йўл қўйиб бўлмайди. Демократия — ҳокимиятсизлик ва бедодлик эмас, балки гражданларнинг ҳуқуқларини ва давлатнинг манфаатларини қатъий таъминлаш эканини нотиқлар таъкидлаб ўтишди. Шу сабабли йиғилиш қатнашчилари ҳар бир коммунистнинг тартиб, уюшқоқлик ва интизомни таъминлаш чора-тадбирларини оғишмай амалга ошириш учун шахсий жавобгарлигини кескин оширишни талаб қилдилар.

Докладни муҳокама қилишда республика прокурори Д. А. Усатов, Ўзбекистон ССР адлия министри Б. Ғ. Олимжонов, Ўзбекистон ССР ички ишлар министри В. М. Камолов, Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси А. С. Моргасов, Сурхондарё область ижроия комитети адлия бошқармасининг бошлиғи З. С. Катаева, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгашининг аъзоси — сиёсий бошқармаси бошлиғи А. И. Захаров, Самарқанд Темирйўл район партия комитетининг секретари С. М. Азимова, Ўзбекистон Касаба союзлари республика Советининг секретари Б. Юсупов, Бухоро область комсомол комитетининг биринчи секретари Х. Ж. Жумабоев қатнашдилар.

Фаоллар йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов нутқ сўзлади.

Республика партия фаоллари йиғилишининг ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар М. И. Иброҳимов, Ғ. Ҳ. Қодиров, М. М. Мирқосимов, Ж. Ҳамидов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

«Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» тўғрисида КПСС платформаси лойиҳаси муҳокамада

ЗИДДИЯТЛАРГА БАРҲАМ БЕРАДИГАН ҲУЖЖАТ

МАМЛАКАТИМИЗДА сўнгги вақтда рўй бераётган миллий зиддиятларни, ўзаро келишмовчиликларни муҳокама қилиб, ўйлаб қоласан киши. Бунинг туб сабаби нимада? Менимча, қадимдан биз байроқ қилиб кўтариб келган байналмилалчилик ҳаракатида халқлар ўртасидаги ўзаро тенгликни таъминлашга етарли эътибор берилмаганлигидир.

«Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» тўғрисида матбуотда эълон қилинган КПСС платформаси лойиҳаси билан танишар эканман, бу ҳужжат ана шу зиддиятларга барҳам беради, деган хулосага келдик. Сабаби унда ҳар бир иттифоқдош, автоном республика ва областларнинг иқтисодий мустақиллиги, айниқса, миллий маданият, миллий тилнинг ҳар томонлама тенг ҳуқуқли эканлиги партиянинг СССРдаги барча халқлар маънавий ҳаётининг эркин ривожланишини таъминлашни ўзининг бош вазифаси деб билиши лойиҳада алоҳида таъкидланган.

Ҳақиқатан ҳам байналмилалчилик ҳаракати қоғозда эмас, амалда ривожланар экан, мамлакатимиздаги барча халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги таъминланар экан, ҳамма иш изга тушади. Бунга биргина Чиноз районини ҳам мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Районимиз колхоз ва совхозларида турли миллат вакиллари неча йиллардан буён бир мақсад йўлида меҳнат қилиб келмоқдалар. Эришилган ҳар бир муваффақиятда миллатидан қатъий назар шу ерда ишлаб, яшаб келаётган ҳар бир кишининг муносиб ҳиссаси бор.

Бригадамиз аъзолари лойиҳани чуқур муҳокама қилдилар, фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашдилар. Хулоса битта — бу ҳужжат мамлакатимизда дўстликни, ҳамкорликни, республикалараро, халқлараро ҳамжиҳатликни таъминлайди.

Б. УМАРОВ,
Чиноз районидаги К. Маркс номли колхоз бригада бошлиғи, республикада хизмат кўрсатган пахтакор.

Миллий маданиятлар ҳамкорлиги учун

КПСС платформасида таъкидланганидек, партия миллий маданиятлар камситилишининг ҳар қандай формаларини қатъиян қоралайди. Айни пайтда у СССРда барча халқлар маънавий ҳаётининг эркин ривожланишини таъминлашни ўз вазифаси деб билади. Қайта қуриш ва ошкоралик туфайли миллатлараро маданият ва адабиётлар ҳамкорлиги ривожланиш йўлига кирмоқда. Илгарилари миллий маданиятимиз ва санъатимиз ўз қобиғига ўралиб қолган эди. Кейинги пайтларда ўзбеклар хонадонида бошқа миллатлар куй-қўшиқлари тез-тез янграйдиган бўлиб қолди. Ансамбллар тўйларимизга файз киритмоқда. Улар ижро этаётган туркча, озарбайжонча, русча, тожикча ва бошқа халқлар куй-қўшиқларига қувнаб рақсга тушмоқдамиз.

Маҳалламиздаги Тоҳир Жалилов ва Раҳим Комилов хонадонида бўлган тўйлар ҳамманинг ёдида узоқ сақланиб қолди. Тўйда турли миллат фарзандлари қатнашиб, ўз санъатларини намойиш этдилар.

Лекин биз айрим ҳолларда европача санъатга берилиб кетиб дутор, танбур, рубоб каби миллий чолғу асбобларидан фойдаланишни унутиб юбораяпмиз. Бу нормал ҳол эмас. Миллий чолғу асбоблари бир-бирига жўр бўлсагина ижро этилган куй қалбимизга кириб боради. Шу боисдан миллий маданиятлар ҳамкорлигини янада ривожлантириш учун курашмоғимиз керак.

Турғун САФАРОВ,
хизматчи. Тошкент районидаги Юнусобод қишлоқ Совети.

КПСС Марказий Комитетининг баёноти — диққат марказида

ТАЛЛИНН. (ЭТА—ТАСС). Эстония ўз сиёсий тараққиётининг оғир палласини бошдан кечирмоқда. Ҳозир Эстония корхоналари, муассасалари ва ташкилотларида партия йиғилишлари бўлиб ўтмоқда, уларда КПСС Марказий Комитетининг «Совет Болтиқбўйи республикаларидаги аҳвол тўғрисида»ги баёноти муҳокама қилинмоқда. Йиғилиш қатнашчилари бу ҳужжат ҳақида турли фикрларни айтмоқдалар.

— Августдаги иш ташлашда қатнашган барча корхоналарда митинглар бўлиб ўтди, уларда КПСС Марказий Комитетининг баёноти тўла қўллаб-қувватланди,— деди Таллинн кема ремонти заводи партия комитетининг секретари В. Павлов.

— КПСС Марказий Комитети баёнотидаги амалий қоидаларни ва ундаги жуда кўп мулоҳазаларни бизнинг кўп миллатли коллективимиз қўллаб-қувватламоқда, лекин шу билан бир вақтда баҳоларнинг қатъийлиги ва бир ёқламалиги бизни ташвишга солди, баёнотдаги баъзи қоидалар бироз пардаланган дўқ-пўписа деб кутиб олинди, равшанки, бу аҳвол норозиликка сабаб бўлди,— «Васар» ишлаб чиқариш бирлашмаси халқ контроли комитетининг раиси Т. Рюккель ўз корхонасидаги партия йиғилишига ана шундай якун ясади.

СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советида Эстония ССРдан вакил бўлиб қатнашаётган СССР халқ депутатларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Депутатлар республикадаги сиёсий вазиятни муҳокама қилдилар. Депутатлар кўпчилиги томонидан қабул қилинган Совет Иттифоқи халқларига, СССР халқ депутатларига мурожаатномада Эстониядаги жамиятни сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий янгилаш жараёнлари КПСС бошлаган қайта қуриш йўли туфайли мумкин бўлганлиги таъкидланади. Бироқ, сўнгги вақтда, дейилади мурожаатномада, республикадаги ички сиёсий жараёнларга бутун Совет Иттифоқидаги қайта қуришни секинлаштиришдан манфаатдор бўлган кучлар тобора кўпроқ аралаша бошладилар, депутатларнинг фикрича, бундай аралашиш Эстониядаги аҳволни барқарор қилишга кўмаклашмайди. Мурожаатномада КПСС Марказий Комитетининг баёноти Марказий Комитет аъзолари — Болтиқбўйи республикаларининг раҳбарлари иштирокисиз тузилган, бинобарин уни вазиятни онгли равишда кескинлаштиришга уриниш, алоҳида ёки ҳарбий ҳолат жорий этиш хавфини келтириб чиқарувчи ҳужжат, деб ҳисоблаш мумкин, деган фикр айтилади.

Республикада сиёсий муҳит мураккаб ва ўткир бўлишига қарамай, мутлақо осойишта вазият сақланмоқда.

• АГРОСАНОАТ ХАБАРЛАРИ •

МАШИНАДА ТЕРИБ ОЛИНАДИ

(Телефон орқали олинди).

Пайкал оралаб юрган бригада бошлиғи Шароп Зиёбов ғўза тупининг пастки бўғимида очилган кўсакни кўриб, қувониб кетди. Ҳайрият, меҳнатимиз зое кетмабди...

Ўша аянчли кунларни кўнглидан ўтказди. Апрелнинг охири ва май ойи бошида ёққан қор туфайли эндигина униб чиққан ғўза ниҳоллари қорайиб, қовжираб қолганди. Ҳаммаси бузиб қайта экилди.

Астойдил қилинган меҳнат, кўрилган чора-тадбирлар туфайли кўчатлар бутланди, парвариш кучайтирилди...

Пискент районидаги Свердлов номли колхознинг бу илғор бригадаси деҳқонлари 90 гектар майдонда ҳосил етиштирмоқдалар. 30 центнерлик марра учун курашда сувчилар Сотволди Тошпўлатов, Карим Отабоев, Ҳолиқ Эргашев, Эсонбой Холов, чопиқчилар Ҳадича Машарипова, Кларахон Бобохонова, Адолат Тошпўлатова, Майсара Бердиқуловалар барчага ибрат бўлишяпти. Ҳозиргача ғўзаларга 6 марта ишлов берилди, 3 марта сув қўйилди.

Деҳқонлар парваришни бирор дақиқа ҳам бўшаштирмасликка ҳаракат қилмоқдалар.

— Бригадамиз аъзолари 2 та звенога бирлашишган. Уларга тажрибали механизаторлар Абдувоҳид Толипов ва Акбархон Бобохоновлар бошчилик қилишяпти,— дейди бригадир.— Ишни хўжалик ҳисоби асосида ташкил қилган деҳқонлар етиштирилган барча ҳосилни машиналарда териб олишга аҳд қилишган. Мавжуд 2 та терим машинаси ремонти барвақт тугалланиб, ишга шай турибди.

(Ўз мухбиримиздан).

ЎТДАН ТОЗАЛАНДИ

ОҚҚЎРҒОН. Райондаги С. Сегизбоев номли совхознинг Илья Зимин бошчилик қилаётган бригадаси пахтакорлари ғўза парваришида пешқадамлик қилмоқдалар. Айниқса, шу кунларда экинни суғоришга катта эътибор берилаяпти. Ғани Солиев, Қурбонали Норбўтаев, Петр Сорокин, Серик Туғизбоев сингари сувчилар ҳар туп ғўзани қондириб суғормоқдалар. Шу туфайли ҳосилга ҳосил қўшилмоқда.

Эмина Сайдаметова, Ашурбуви Солиева, Насиба Шоимова, Турсуной Эшонова сингари колхозчилар ҳам астойдил меҳнат қилиб ўзларига бириктирилган майдонлардаги ғўзани ўтган тозалаб олдилар. Шунингдек, чилпиш ҳам сифатли ўтказилди.

Бригаданинг 112 гектарлик майдондаги ғўзаси олти марта комплекс ишловдан чиқарилди, уч марта суғорилди. Ҳар туп ғўзада 11—12 тадан кўсак тўпланди. Бу 29 центнерлик маррани бемалол эгаллаш имкониятини беради.

У. АСҚАРОВА.

● БЎСТОНЛИҚ районидаги «Бўстонлиқ» совхозида меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари кенг оммалашиб бораяпти. Айниқса, оила пудрати усулида меҳнат қилаётган коллективлар юқори натижаларга эришмоқдалар. Бу борада Асқар Жонузоқов бошлиқ оила барчага ибрат бўлаяпти. Улар бу йил 5 гектар ердаги картошкадан 60 тонна маҳсулот йиғиштириб олишга аҳд қилишган. Ҳозир оила аъзолари кунига давлатга 10—15 тонна картошка топширмоқда. Суратларда: совхоз бош агрономи О. Тожибоев (чапдан) ва касаба союз ташкилоти етакчиси Т. Тўйчиев пудратчи оила аъзолари билан картошка ҳосили сифатини кўздан кечиришмоқда; картошка кавлаш ва йиғиб-териб олиш пайти.

Суратчи И. МОСКАЛЕНКО.

МАШИНАСОЗЛАР УЧУН КАДРЛАР

Ўзбекистон пойтахтида республикамизнинг қирқ учинчи янги олий ўқув юрти бўлган машинасозлик институтида дастлабки машғулотлар бошланди.

Янги олий ўқув юрти Тошкент политехника институтининг учта: самолётсозлик, механика ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги факультетлари негизида ташкил этилди. Кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларда 16 мингга яқин талаба ўқийди.

Бу ерда республикамизнинг машинасозлик корхоналари: авиация ишлаб чиқариш ва трактор бирлашмалари, «Алгоритм» электронҳисоблаш машиналари заводи ва бошқа корхоналарнинг буюртмаларига биноан кадрлар тайёрланади. Институтни битириб чиққан ёшларнинг кўпи республикамизнинг меҳнат ресурслари кўп бўлган районларида қурилаётган корхоналарга юборилади.

Айни вақтда янги институт негизида Тошкент экспериментал ўқув-ишлаб чиқариш бирлашмаси тузилмоқда. У ўз атрофига машинасозлик йўналишидаги бир қанча ҳунар-техника билим юртлари, техникумларни бирлаштиради. Бу эса узлуксиз таълимни йўлга қўйишга имкон беради.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАР БОЙҚЎНҒИРГА УЧИБ КЕТИШДИ

БОЙҚЎНҒИР, 3 сентябрь. (ТАСС мухбири Н. Железнов). «МИР» орбитал станциясига бешинчи асосий экспедициянинг 6 сентябрда қиладиган парвози совет ва чет эл матбуотида бизнинг космик программамизга нисбатан сўнгги йиллар учун одатдан ташқари жуда катта қизиқиш уйғотди. Бу галги парвозга халқаро экипаж тайёргарлик кўрмаётган бўлсада, Нидерландия, АҚШ, Франция, Швейцария, социалистик мамлакатлар кўпгина газеталари, ахборот агентликлари ҳамда телекомпанияларининг мухбирлари, махсус журналларнинг вакиллари уни экспедицияга кузатиб қўйиш ва космодромда бўлиш хоҳишини билдирдилар. Бундан ташқари СССР ташқи ишлар министрлигининг ахборот бошқармаси ташқи ишлар министрлиги ахборот марказидаги республика оммавий ахборот воситалари мухбирларининг хоҳишларини ҳам инобатга олди. Шундай қилиб, навбатдаги космик учишни Кавказорти, Болтиқбўйи ҳамда бошқа иттифоқдош республикаларнинг газеталари ва телевидениеси мухбирлари ҳам ёритадилар.

Бугун ана шу жуда катта журналистлар жамоаси Москвадан Ленинскга учиб келди. «Центральная» меҳмонхонасида зарур ахборот материаллари ва ахборот воситалари бўлган матбуот маркази улар ихтиёрига берилди. Журналистлар ўзларининг биринчи иш кунларини эртага, эрталаб соат 6 да бошлайдилар. Улар «Союз ТМ-8» кемаси ортилган элтувчи ракетани учиш майдонига олиб боришда қатнашадилар, шунингдек космик техника конструкторлари, космодром синовчилари билан учрашадилар.

• ЧОРВА ҚИШЛОВИГА ТАЙЁРГАРЛИК •

9 ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

● «ПРАВДА» колхози чорвадорлари давлатга сут сотиш 9 ойлик планларини ортиғи билан бажардилар: 2034 тонна ўрнига 2351 тоннадан кўп маҳсулот етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 140 тонна ортиқдир.

Бу муваффақиятга Л. Цой ва Л. Амон сингари ўртоқлар етакчилик қилаётган звеноларнинг аъзолари муносиб улуш қўшдилар. Бу коллективларда ҳар бир сигирдан кунига 15—15,7 килограммдан сут соғиб олинмоқда.

Хўжаликда қишлов даврида ҳам маҳсулдорликни камайтирмаслик тадбирлари кўриляпти. Мўл-кўл озуқа базаси яратилмоқда. Қишлов учун шу кунгача 1021 тоннадан ортиқ беда пичани, 1200 тоннадан кўп сенаж, 330 тонна сомон, 255 тоннадан ортиқ табиий пичан — жами 4000 тонна ем-хашак жамғарилди.

ЯНА ИККИ МАРТА ЎРИЛАДИ

● РАЙОН хўжаликлари чорва қишлови учун мўл-кўл озуқа жамғаришга ҳаракат қилмоқдалар. Бу борада «Политотдел» колхози чорвадорларининг иши ибратлидир.

Колхозда мавжуд 611 гектар майдондаги бедапояларда айни пайтда тўртинчи ўрим ўтказилмоқда. Шу кунгача ҳар гектаридан пландаги 120 центнер ўрнига 150 центнердан ошириб ҳосил олинди. Ялпи хирмон 2300 тонна ўрнига 2760 тоннага етказилди. План ошириб бажарилди.

— Кузгача беда яна икки марта ўрилади,— дейди колхоз бош агрономи Г. Кан.— Бир қисми молларга кўклигида едирилса, қолгани пичан қилинади. Шу ҳисобдан ҳосилдорлик 175 центнерга етади.

Шунингдек, хўжаликда мўлжалдагидан анча кўп сомон тайёрланди, маккажўхоридан силос, сенаж бостирилди. Пландаги 2800 тонна ўрнига 3150 тонна ширали озуқа жамғарилди.

«Ўзбекистон» колхозида ҳам сенаж бостириш плани ошириб бажарилди.

Р. ЙЎЛЧИЕВА.
Коммунистик райони.

ДЕЛЕГАЦИЯ ТОШКЕНТДА ТЎХТАБ ЎТДИ

Қўшилмаган давлат ва ҳукумат бошлиқларининг IX конференциясида қатнашиш учун Белградга бораётган Афғонистон Республикаси президенти Нажибулло бошлиқ шу мамлакат делегацияси 3 сентябрь куни Тошкентда тўхтаб ўтди.

Тошкент аэропортида делегацияни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари А. С. Ефимов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар ва кузатиб қўйдилар.

(ЎзТАГ)

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

5 сентябрь, 1989 йил ● № 166 (9662).

• *Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар*

ТАНҚИД ИЗСИЗ ҚОЛМАСИН

Пискент райони корхоналари ва хўжаликларида 50 та партия группаси фаолият кўрсатаяпти. Бу йилги ҳисобот-сайлов йиғилишларида группа коммунистларининг 96 проценти иштирок этиб, ҳисобот докладн бўйича ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирди. Бўлиб ўтган йиғилишларни район партия комитети ташкилий ва кадрлар иши бўлими мудири Миролим МИРКАМОЛОВ қуйидагича шарҳлаб берди.

Бу йилги ҳисобот-сайлов йиғилишларига алоҳида ҳозирлик кўрилди. Колхоз, совхоз, саноат корхоналари партия группалари ташкилотчилари, цех ва бошланғич партия ташкилотлари секретарлари учун алоҳида-алоҳида семинарлар ташкил этилди. Йиғилишни ўтказиш тартиби, ҳужжатлар лойиҳасини тайёрлаш бўйича тавсиялар берилди. Сўнг йиғилишлар графиги тузиб чиқилиб, район партия комитети ва бюро аъзолари, сайлаб қўйилган барча активлар ҳар бир группа, цех ва бошланғич партия ташкилотларига бириктириб қўйилди. Улар йиғилишларни тайёрлаш ва ўтказишда группа ташкилотчилари ва секретарларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар.

Йиғилишлар учун сешанба ва жума кунлари танланди. Шу кунлари район бўйича бошқа тадбирлар ўтказилмайдиган бўлди. Чунки сайлаб қўйилган активлар ўзлари бириктирилган жойларда бўладилар. Мен «Пискент» совхози идораси партия группаси йиғилишида иштирок этдим. Группа ҳисобида 6 нафар коммунист бор эди. Йиғилишда улардан ташқари 4 нафар партиясиз ҳам иштирок этди ва ҳисобот докладини муҳокама қилишда қатнашди.

4-бўлим бошлиғи Б. Дўнгбоев асосий эътиборни социал масалаларга қаратди. Бош мутахассислар совхоз ички йўлларини ремонт қилишга, асфальтлашга эътиборсизлик билан қарамоқдалар. Эрта-индин ҳосил пишиб, йиғим-терим ишлари бошлангач, бу йўллар пахта ташийдиган тракторлар, машиналар билан гавжумлашиб кетади. Совхозда уй-жой масаласи ҳам кескин бўлиб турибди. Якка тартибда уй-жой қурувчилар учун ер участкаси ажратиб бериш, томорқаларни кенгайтириш устида кўп гап бўляпти-ку, аммо амалга ошмаяпти.

Йиғилишда район партия комитети адресига ҳам жиддий гаплар бўлди. Ўтказилаётган семинарларга партия группаси ташкилотчилари ҳеч таклиф этилмайди. Улар ҳамиша унутиб қолдирилади. Ваҳоланки, қуйи ташкилотлар жанговарлигини ошириш шу куннинг муҳим талабидир. Совхознинг 1-бўлими партия группаси коммунистлари йиғилишида ҳам группа ташкилотчилари учун алоҳида семинарлар уюштириш зарурлиги уқтирилди.

82-автобаза идораси партия группаси ҳисобот-сайлов йиғилишида сўзга чиққан коммунистлар қурилиш ишлари устидан партиявий назорат ўрнатиш зарур деган фикрни қўллаб-қувватладилар. Автобаза учун янги гараж қурила бошлаганига анчагина вақт бўлиб қолди. Лекин бош пудратчи ҳисобланган 15-кўчма механизациялашган колонна қурувчилари ишни ниҳоятда суст олиб бормоқдалар. Район партия комитети эса қурилиш ташкилотлари раҳбар коммунистларига нисбатан етарлича талабчанлик қилмаяпти. Йиғилиш қатнашчилари гараж қурилишининг боришини райком бюросида кўриб чиқишни, планларни барбод этаётган раҳбарларга нисбатан жиддий чора кўришни таклиф этдилар.

Қурилишдаги камчиликлар район марказий касалхонасига қарашли дорихона партия группаси йиғилишида ҳам тилга олинди. Бу ерда махсус блок қурилиши неча йиллардан бери битмаяпти.

Биз коммунистлар танқидини ўрганиб, районда қурилиш ишларининг боришини сентябрь ойи охирида бўладиган бюро мажлисида муҳокама қилишга келишиб олдик. Навбатдаги пленумда эса қурилиш ташкилотлари раҳбарлари ҳисоботини тинглаймиз.

Кўпгина йиғилишларда Озиқ-овқат программасини бажариш соҳасидаги вазифалар тилга олинмоқда. Бу соҳада қолоқликка йўл қўяётганлар қаттиқ танқид қилинмоқда. Айни пайтда савдо шохобчаларидаги камчиликлар ҳам тилга олинмоқда. Коммунистлар танқидига жавобан эндиликда қайси қишлоқ матлубот жамиятига сотиш учун қанча маҳсулот берилганлиги район газетаси орқали меҳнаткашларга маълум қилиб борилмоқда. Озиқ-овқат программасини бажаришда сусткашлик қилаётган Тельман номли, Калинин номли колхозлар раҳбарларининг ҳисоботи эса район партия комитети бюро мжлисида муҳокама қилиниб, бу соҳани ривожлантириш юзасидан аниқ тадбирлар белгиланди.

Коммунистлар партия группаларида бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ўз маслакдошлари фаолиятига холис баҳо бердилар. Группа ташкилотчиларидан 10 киши ҳисобот даврида суст фаолият кўрсатганлиги учун қайта сайланмади.

Ҳозир цех ва бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари қизғин давом этмоқда. Бу йил коммунистлари 15 нафардан кам бўлган 58 та цех ва 43 та бошланғич партия ташкилотларида йиғилишлар бўлиб ўтаяпти. Йиғилишларда сўзга чиқаётган коммунистлар ҳисобот даврида бажарилган ишларни танқидий кўз билан таҳлил этиб, қайта қуришни жадаллаштиришга қаратилган таклифларни ўртага ташламоқдалар. Йиғилишларда билдирилаётган танқидий мулоҳазаларни ўрганиб, уларни амалга ошириш юзасидан қўшимча чоралар кўрмоқдамиз. Танқид ҳеч қачон изсиз қолмайди.

*

1-ТЕМИР-БЕТОН буюмлари заводи коллективи пойтахтнинг ички қурилишига катта ҳисса қўшиб келяпти. Бу ердаги кўплаб турар-жой ҳамда социал-маиший бинолар улар ишлаб чиқарган қурилиш материаллари билан бунёд этилган. Суратда: заводнинг Анатолий Исмонлов (чапдан иккинчи) етакчилигидаги қолипловчилар бригадаси аъзолари.

*

ИЖРОКОМ МАЪМУРИЙ БЮРОКРАТЛАР АППАРАТИ ЭМАС

ИЛГАРИЛАРИ ҳам халқ депутатлари Советларининг навбатдан ташқари сессиялари бўлиб турарди. Бундай камдан-кам сессиялар бирор иложсиз зарурат туғилиб қолгандагина ҳар қайси Советнинг ўз ихтиёри билан чақириларди. СССР Олий Советининг яқинда эълон қилинган қарорида эса ҳамма маҳаллий Советларда навбатдан ташқари сессиялар ўтказиш тўғрисида кўрсатмалар берилган.

Хўш, бундай сессияларни ўтказиш нима учун зарур бўлиб қолди? Уларда қандай муҳим масалалар муҳокама қилинади? Бу сессияларни ўтказишдан мақсад нима ўзи? Кутилаётган натижалар-чи?

Область Советн ижроия комитетининг ташкилий-инструкторлик бўлими мудири Д. МАҲМУДОВ мухбиримизнинг ана шу саволларига жавобан қуйидагиларни сўзлаб берди.

СССР халқ депутатлари Съездида, янги сайланган Олий Советнинг биринчи сессиясида мамлакатнинг беистисно ҳамма мавзеларида вужудга келган иқтисодий, ижтимоий-сиёсий танг вазият аниқ мисоллар билан ошкора шарҳланди, баҳо берилди, хулосалар чиқарилди. Гўшт ва сут маҳсулотлари танқчиллигига одамлар бир қадар кўниккан эдилар. Бунинг устига қанд-шакар муаммоси пайдо бўлди. Кейин яна айрим маҳсулотлар тақсимотида талон системасига ўтилди. Ахир совун нима деган нарса?..

Кундалик турмушдаги камчиликлар, рўзғордаги етишмовчиликлар кўпайиб бораверса норозилик кайфиятини уйғотиши табиий. Аввалига турли норасмий уюшмалар пайдо бўлди. Озчилик тўпланадиган митингнамо йиғилишлар кейинчалик намойишларга айланди. Биз советлар мамлакатида иш ташлашлар бўлиши мумкинлигини, ҳатто, тасаввур ҳам қилмасдик. Энди эса гувоҳ бўлиб турибмиз.

Шуни таъкидлаш кераки, ҳар қандай норозилик замирида социал адолатсизлик иллати ҳам, албатта бўлади. Бу иллат чуқурроқ илдиз отган ерда эса норозилик кучайиб, ғалаён даражасига кўтарилади. Тоғли Қорабоғда бошланган бундай нохуш ҳаракатлар мамлакатнинг бошқа регионларига ҳам кўчиб, гоҳ у, гоҳ бу ерда намоён бўлмоқда. Бизнингча, бундай ғалаёнларнинг асли сабабларини миллатчиликдан эмас, балки маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари йўл қўяётган социал адолатсизликлардан излаш ўринлидир.

Мана шуларнинг ҳаммаси маҳаллий ҳокимият органи бўлган Советларнинг сессияларини зудлик билан ўтказишни тақозо этди. Агар эътибор берган бўлсангиз, навбатдан ташқари сессияларда шу Совет территориясида вужудга келган вазият ҳар томонлама ва чуқур таҳлил этилиши, барча қарорлар ва социал-иқтисодий программалар қандай бажарилаётганлиги жиддий муҳокама қилиниши зарурлиги уқтирилган. Асосийси, маҳаллий совет органларининг бундан буён территорияни бошқара оладими ёки йўқми, шундай куч-қувватга эга ёки йўқми аниқлаб олишдир.

Демак, навбатдан ташқари сессияларнинг кун тартиби аввалдан маълум. Аммо бундан «кўрсатма яна юқоридан бўлибди-да» деган фикр келиб чиқмаслиги керак. Чунки вазиятнинг ўзи шуни талаб қилаётир. Территорияда вужудга келган иқтисодий, ижтимоий-сиёсий вазиятни Олий Совет

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИНИНГ НАВБАТДАН ТАШҚАРИ СЕССИЯЛАРИ ҚАНДАЙ ЎТМОҒИ КЕРАК

қарори талаби даражасида таҳлил этишнинг ўзи озмунча вақт талаб қилмайди. Шу боисдан кун тартибига турли масалаларни киритиб, ишни оғирлаштириш керак эмас. Ижроком билан унинг фармойиш берувчи органлари ҳисоботини киритиш кифоя. Фақат зарурат туғилиб қолган жойларда вақтни олмайдиган ташкилий масалаларнигина киритиш мумкин.

Кўриниб турибдики, бу галги сессия жуда жиддий, аввалгиларидан кескин фарқ қилиши керак. Муҳими ҳам шу, акс ҳолда сессияларни навбатдан ташқари ўтказишдан нима маъни? Лоақал музокарада қатнашувчиларни аввалдан белгилаб, рўйхатларини тузиб қўйиб, бирма-бир минбарга таклиф қилиб, «қўлдан ўтган» нутқларни тинглашдек зарарли одатдан воз кечиш керак. Сессия тўла демократия ва ошкоралик руҳида олиб борилиши керак. Сўзга чиқишни хоҳловчиларнинг ҳаммасига минбар бериш сессиянинг пировард натижасига фақат фойдаси тегади.

Сессиянинг самараси унга қай даражада тайёргарлик кўрилганига ҳам боғлиқ. Бу ишга барча меҳнат коллективлари, жамоат органлари, турли оммавий ҳаракатлар вакиллари жалб этилса территориядаги аҳвол чуқур ўрганилиб, муҳокама қизғин тус олади ва холис хулоса чиқариш осон кўчади.

Аҳвол айниқса чатоқ бўлган бўлим ва бошқармалар, хизмат соҳалари раҳбарларини сессияда минбарга таклиф этиб, улардан конкрет ҳисобот талаб қилиш ҳам жуда ўринлидир. Буларнинг соҳадаги ишларни қандай қилиб барбод қилганликларини аҳоли билиб қўйиши муҳимдир. Ўз ишини эплай олмаётган раҳбарларнинг фаолияти сессияда тегишли баҳосини олсин, хулосалар чиқарилсин. Ҳатто у ёки бу раҳбарнинг ўз лавозимида қолиш-қолмаслиги масаласини шу сессиянинг ўзида кўндаланг қилиб қўйиш ҳам жуда ўринли бўлади. Шунингдек депутатлар ҳам ижрокомнинг фаолиятига баҳо беришлари мумкин.

Суҳбатимиз ўз-ўзидан кадрлар масаласига ёндашганлигидан фойдаланиб айрим зарур фикрларимни айтиб ўтмоқчиман. Советларнинг ҳуқуқларини амалда тиклаш талаб қилинаётган бугунги кунда бу соҳа кадрларини тўғри танлаш ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Советларнинг инқилобдан кейинги дастлабки мавқеларини қўлдан бериб қўйганликлари биринчи галда кадрларнинг айбидир. Ҳозир маҳаллий Совет органларида ишлаётган кадрлардан кўпчилигининг қонун борасидаги билимлари жуда саёз, қонунларни ўзлари чуқур билмайдилар, шу сабабдан кўпинча бу қонунларни бузадилар. Қатъий талабнинг йўқлиги учун улар ўз устларида мутлақо ишламай қўйганлар.

Жойларда ижрокомлар маъмурий-бюрократик аппаратга айланиб қолганлигини энди очиқ-ойдин айтишимиз керак. Ходимлар кабинет усулида ишлашга маҳкам ёпишиб олганлар. Жойларга чиқмайдилар, халқ орасига бормайдилар. Аҳоли билан алоқа йўқ ҳисобида. Аҳволдан хабарлари йўқ, муҳим, долзарб муаммоларни билмайдилар. Ижроком мажлислари ва сессияларда кундалик жўн масалалар қайта-қайта муҳокама этилиб, бир хил қолипдаги қарорлар хўжакўрсинга расмийлаштириб қўйилаверади. Халқ эса маҳаллий совет органидан қўл силтаб, юқори ташкилотлар эшигини қоқаверади, оғзаки ва ёзма ариза ҳамда шикоятларни ёғдираверади.

Совет органлари раҳбарлари халқ ичига боришдан чўчимасликлари, аксинча, ҳал бўлмаётган муаммо, бажарилмаётган қарор, амалга ошмаётган программаларни дангал маълум қилишлари, сабаблари ва сабабчиларини очиқ айтишлари, маслаҳатлашишлари керак. Шунда икки ўртада ишонч, ҳамкорлик пайдо бўлади, бу эса умумий ишга фойда.

Ҳозир дадил ҳал этилиши лозим бўлган шундай чигал масалалардан бири аҳолига ер участкаси ажратиб беришдир. Мавжуд маъмурий-бюрократик тартибга биноан ер участкаси олувчи киши бир неча ойлаб ҳар хил ҳужжатларни тўплашга мажбур бўлмоқда. Қоғозбозлик шу даражадаки, на ер унади, на уй қурилади. Наҳотки, бундай чигални бирйўла ечишнинг иложи бўлмаса? Бизнингча, бор: ер тақсимотига жавоб берувчи район ташкилотлари иш услубларини кескин ўзгартиришлари, область ва республика ташкилотлари эса уларга ёрдамлашишлари керак.

Кадрлар масаласидаги фикримизни якунлаб шуни таъкидламоқчиманки, бундан буён совет органларига кўпроқ юридик маълумоти бор кишиларни ишга олиш мақсадга мувофиқдир. Область партия комитети бизнинг бу соҳадаги мулоҳаза ва таклифларимизни қўллаб-қувватлаяпти.

Энди асосий масалага келсак: сессиядан кутилаётган самарага эришиш учун нима қилиш керак? Юқорида айтганимиздек, аввало территориядаги вазият тўғри баҳоланиши, хулоса ҳам тўғри бўлиши керак. Сессиянинг қарори шундан келиб чиқиб қабул қилинади. Бироқ бу қарорларнинг бажарилиши тайин бўлсагина қабул қилинсин. «Сессия бўлгандан кейин қарори ҳам бўлади-да», дея эски одат бўйича қабул қилинаверадиган самарасиз қарорларнинг кераги йўқ энди.

Бунинг учун маҳаллий совет органи ўзининг қўлидан келадиган ва келмайдиган ишларни шу сессияда аниқ белгилаб олсин ва шунга қараб навбатдаги муҳим ишларни режалаштирсин. Агар бирор муаммони ўзи ҳал қилиш имконига эга бўлмаса, бу масалани юқори ташкилот олдига қатъий қилиб қўйсин. Агар керак бўлса министрлик ва комитетларгача чиқиш зарур.

Энди «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари депутатлари сайлови тўғрисида» Ўзбекистон ССР Қонуни лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилинганлиги муносабати билан жиддий бир мулоҳазани айтиб ўтмоқчиман. Қайта қуриш шарофати билан давр, вазият ўзгарди, талаб ўзгарди. Советлар ҳам турғунлик даврининг советларига ўхшаган қўлсиз, оёқсиз бўлмайди энди. Бинобарин, бундан буён кимни депутат қилаётганлигимизни, аввал билайлик, кейин сайлайлик. Чунки, советларнинг мавқеини шулар белгилайдилар. Қолаверса, энди халқ ҳам индамай қўйиб беравермайди.

Суҳбатни «Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири А. ЙЎЛДОШЕВ ёзиб олди.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ЯНА СУВ БОСГАН ЕРТЎЛАЛАР ҲАҚИДА

Юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада айрим кўпқаватли уйларнинг ертўлаларида кўпинча сув тўлиб, чивинлар кўпайиб кетаётганлиги, санитария қоидалари бузилаётганлиги ҳақида гап борган эди.

Газетанинг 19 апрель сонида босилган ана шу хабарга Собир Раҳимов район Советн ижроия комитети раисининг ўринбосари О. Карапетовдан жавоб олинди. Унда хабарда кўрсатилган ертўлалардаги сувлар чиқариб ташланганлиги, ертўлалар тозаланиб, дорилар сепилганлиги маълум қилинган.

«ЭСИЗ-ЭСИЗ ХИЁБОН»

Октябрь районидаги Калинин майдони қаровсиз ташлаб қўйилганлиги, меҳнаткашларнинг дам оладиган ўриндиқлар сони кейинги вақтларда бу майдонда сезиларли даражада камайиб кетганлиги газетанинг 19 апрель сонида босилган танқидий хабарда кўрсатиб ўтилган эди.

Октябрь район 5-ихтисослаштирилган махсус бошқармасининг бошлиғи С. Афзалов, бош инженери М. Аҳмедовлар имзо қўйиб юборган жавобда хабардаги танқидий фикрлар текширишда тасдиқланганлиги айтилади. Хиёбонни кўкаламзорлаштириш ва суғориш ишлари амалга оширилаётганлиги ҳамда давлат автомобиль инспекцияси ходимлари томонидан назорат ўрнатилганлиги маълум қилинган.

«ИЧИМЛИК СУВ ИСРОФ БЎЛМАСИН»

Газетанинг 24 июнь сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада аҳоли учун зарур бўлган тоза сувнинг исроф қилинаётганлиги танқид қилинган эди.

Тошкент шаҳар умумий овқатланиш бош бошқармасининг бошлиғи М. З. Усмонов имзоси билан олинган жавобда мазкур мақола бош бошқармада муҳокама қилинганлиги ҳамда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш учун қатор чоралар кўрилганлиги айтилади.

«ЧОЙ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ШУНЧАЛИК ҚИЙИНМИ?»

Инженер Тоир Азимовнинг газетанинг 21 июль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали хабарида қатор ошхона ва кафеларда чой ташкил қилинмаганлиги ҳақида мулоҳазалар билдирилган эди. Ушбу хабар умумий овқатланиш бош бошқармасининг навбатдан ташқари кенгашида район умумий овқатланиш ва ресторанлар трестларининг раҳбарлари, мутахассислар иштирокида муҳокама қилинган. Муҳокамада хабардаги умумий овқатланиш корхоналаридаги камчиликлар тўғри эканлиги таъкидлаб ўтилган ҳамда кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш, чой ташкил қилиш тадбирлари ишлаб чиқилган. Бундан ташқари жавобда пойтахтимизнинг турли районларида, аҳоли кўп бўлган массивларда, дам олиш паркларида 85 та чойхона ишлаб турганлиги, олий ўқув юртлари, саноат корхоналари ҳузуридаги 210 та ошхонада ҳам чой сотиш ташкил қилинганлиги, умуман шаҳримиздаги 1210 ошхона, кафе, ресторанларда қора ва кўк чой сотиш йўлга қўйилганлиги айтилади.

Бош бошқарманинг масъул ходимлари ошхоналарда чой сотиш қандай ташкил қилинганлигини назорат қилиб боришмоқда.

Демократияни ўрганайлик

ТЎРТ НОМЗОДДАН БИРИ

ЯНГИЙЎЛ ШАҲАР ХАЛҚ НАЗОРАТИ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ ЭТИБ САЙЛАНДИ

ШАҲАР халқ назорати комитетининг раиси халқ депутатлари шаҳар ва район Советларининг қўшма сессиясида ёпиқ овоз бериш йўли билан сайланажаги ҳақидаги хабар депутатлар, шаҳар ва район фаолларида анча қизиқиш уйғотди. Шаҳар партия комитети, шаҳар ва район Советлари ана шуни ҳисобга олиб, қўшма сессияга ҳар томонлама ҳозирлик кўрдилар.

Шаҳар партия комитетининг партиявий-ташкилий ва кадрлар бўйича комиссияси мажлис ўтказиб, қўшма сессияда кўриб чиқиш учун шаҳар халқ назорати комитети раислигига икки номзод — шаҳар ижроия комитети раисининг ободонлаштириш бўйича ўринбосари З. Ўрмонов ва шаҳар партия комитети ташкилий бўлими мудирининг ўринбосари К. Шукуров номзодларини тавсия қилди. Сессия олдидан номзодлар кенг муҳокама этилиши учун уларнинг ҳаёти ва меҳнат фаолияти «Янгийўл» район газетасида эълон қилинди.

Шаҳар ва район Советлари партия группаларининг қўшма мажлисида коммунист депутатлар номзодлар рўйхатига шаҳар халқ назорати комитети раиси вазифасини бажариб келаётган О. Ибайдуллаевнинг номзодини ҳам киритишни таклиф этдилар. Сессияда Тошкент область халқ назорати комитетининг инспектори Ф. Синицина рўйхатга тўртинчи қилиб Свердловск олий партия мактабини битириб келган Ш. Юсуповнинг номзодини ҳам киритишни тавсия этди.

Депутатлар номзодларнинг иш программаларини тингладши. Шундан сўнг муҳокама бошланди. Яширин овоз бериш бюллетенига сайловнинг биринчи босқичида энгкўп овоз олган К. Шукуров ва З. Ўрмоновларнинг номзодини киритишга қарор қилинди. Такрорий овоз бериш тўрт кундан сўнг ўтказилди. 214 депутатдан 131 нафари К. Шукуров, 74 депутат З. Ўрмонов номзодини ёқлаб овоз берди.

Шундай қилиб, сессия К. Шукуровни шаҳар халқ назорати комитетининг раиси этиб тасдиқлади.

М. ПЕЙСЕНОВ.

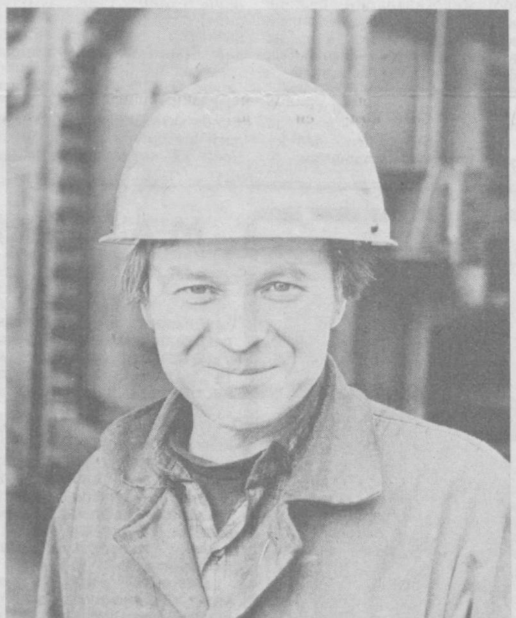

● ИНДУС Ахметхонов етакчилик қилаётган бригада коллективи экспериментал-механика заводи зиммасига юкланган энг масъулиятли вазифалардан бирини бажаради. Улар мураккаб шаклдаги темир-бетон конструкцияларига қолиплар тайёрлашади. Суратда: 15 йиллик меҳнат тажрибасига эга бўлган И. Ахметхонов.

У. УСМОНОВ суратлари.

*   *

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

ЯХШИ МУНОСАБАТЛАРДАН ДАЛОЛАТ

ТРИПОЛИ. (ТАСС). Ливияга ташриф қилган Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Совет комитетининг ана шу комитет раиси ўринбосари, Ўзбекистон ССР ташқи ишлар министри С. О. Азимов бошлиқ делегацияси Умумараб халқ конгресси доимий секретариатининг бош секретари Умар ал-Ҳамдий билан учрашди.

Сентябрь революциясининг 20 йиллигини байрам қилишда Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Совет комитетининг юксак даражадаги делегациясининг иштирок этиши, деди ал-Ҳамдий, мамлакатларимиз ўртасида қарор топган яхши муносабатларнинг далилидир. Биз Совет Иттифоқининг араб халқларининг дўсти ва иттифоқчиси сифатида тутган позициясини ва унинг тинчлик учун, кескинликни юмшатиш учун курашини юқори баҳолаймиз.

Иккала томон ҳамкорликни кенгайтириш ва чуқурлаштириш истагини билдирди. Шу муносабат билан Осиё ва Африка мамлакатлари билан бирдамлик Совет комитети ва Умумараб халқ конгресси ўртасидаги бўлажак алоқаларнинг конкрет масалалари муҳокама қилинди.

СЎНГГИ СОАТДА

ВАРШАВА. ПХР пойтахтидаги Ғалаба майдонида пайшанба куни, яъни фашистлар Германиясининг Польшага ҳужуми бошланган куннинг 50 йиллиги ва иккинчи жаҳон уруши бошланганининг 50 йиллиги арафасида Номаълум солдат қабри ёнидаги фахрий қоровулнинг тантанали алмашуви маросими бўлди. Бу маросимда ПХР президенти Войцех Ярузельский, Польшанинг бошқа раҳбарлари, уруш ветеранлари, Варшавадаги тантаналарда қатнашиш учун чет эллардан келган кўпгина меҳмонлар қатнашдилар. Улар уруш қурбонлари хотирасини ёдга олдилар ва фашизмга қарши, озодлик ва демократия учун курашда ҳалок бўлган миллионлаб одамларни ҳурмат билан эсга олдилар.

Польшанинг озодлиги ва мустақиллиги учун курашда жон фидо этган кишиларнинг рамзий йўқлама маросими бўлди, маросим якунида: «Жаҳон бўйлаб янграсин даъватимиз: энди ҳеч қачон уруш бўлмаслиги керак!» деган сўзлар янгради.

●

БУДАПЕШТ. Венгрия пойтахтида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлади. Пленум қатнашчилари манфаатларни келишиб олиш учун ўтказилган уч томонлама сиёсий музокараларда эришилган натижалар тўғрисида ушбу музокараларда бундан буён тутиладиган йўл ҳақидаги ахборотни тинглайдилар.

Марказий Комитет кун тартиби доирасида тинч сиёсий ўтиш даврига мўлжалланган қуйидаги қонун лойиҳаларини: конституцияга тузатишлар киритиш ҳақидаги, партияларнинг ишлаши ва хўжалик фаолияти, шунингдек ВХР давлат кенгаши депутатлари сайлови тўғрисидаги таклифларни муҳокама қилади.

Пленумда 6 октябрь куни очиладиган ВСИП съездига қандай тайёргарлик кўрилаётгани ҳақидаги ахборот ҳам тингланади.

●

МАНАГУА. Халқаро Қизил Крест комитети (ХҚКК) Никарагуа ҳукуматининг сомосачилар гвардиясининг собиқ аъзоларидан ва қуролли аксилинқилобий фаолияти учун жазоланган кишилардан қанча одам қамоқда ётганлиги ҳақидаги маълумотларини тасдиқлади.

Республика ҳукуматининг илтимосига кўра, (ўнг оппозиция Никарагуада «Бир неча минг сиёсий маҳбус борлиги» тўғрисида тарқатган миш-мишларни рад этиш зарурати туфайли шундай илтимос қилинган эди) ХҚКК махсус комиссияси мамлакатдаги барча 15 та ахлоқ тузатиш меҳнат муассасаларида инспекция ўтказди. Ана шу комиссия тарқатган докладда таъкидланишича, Никарагуадаги қамоқхоналарда сомосачилар гвардиясининг 38 собиқ аъзоси ва 1268 собиқ контрас жазосини ўтамоқда. Бу маъмурлар берган маълумотларга мос келади.

ХҚКК комиссияси ахлоқ тузатиш меҳнат муассасаларида ишлаётган вақтда бу ерга маҳаллий ва чет эл матбуоти вакиллари ҳам келишди.

●

НЬЮ-ЙОРК. Америкадаги кўпчилик мактабларда ўқиш 5 сентябрь куни бошланиши керак. Аммо АҚШнинг 5 та штатида ўқитувчилар иш ташлагани сабабли 50 мингдан кўпроқ ўқувчи ўқишни бошлай олмайди. Ҳозирги вақтда 3 мингга яқин мактаб муаллими иш ҳақини ошириш ва ижтимоий имтиёзларни кўпайтиришни талаб қилиб ишга чиқмаяпти.

Ҳали бу меҳнат можароси йирик шаҳарлардаги мактабларга дахлдор бўлгани йўқ. Аммо Ассошиэйтед пресс ахборот агентлигининг хабарига кўра, Калифорния штатининг маъмурий маркази бўлган Сакраменто шаҳридаги 4,7 минг ўқитувчини бирлаштириб турган касаба союзлар иш ташлаш ниятида эканликларини айтдилар. Агар ўқув йили бошлангунига қадар мактабларнинг маъмурияти иш ҳақини ошириш тўғрисида муаллимларнинг талабларини қондирмаса, 94 минг ўқувчи учун ўз-ўзидан «кузги каникуллар» бошланса, ажаб эмас.

●

МЕХИКО. Гватемала ички ишлар министри Роберто Валье Валдисан мамлакатда фавқулодда ҳолат эълон қилиш зарур, деб уқтирди. У миллий конгрессда нутқ сўзлаб, фақат шу йўл билан сўнгги ойларда Гватемалада авжга чиқиб кетган зўравонлик ва террорни тўхтатиш мумкин, деб таъкидлади.

Министр депутатларнинг саволларига жавоб берар экан, жиноятларнинг кўпайиб бораётгани, ўта ўнг экстремист гуруҳлар ва сўл исёнчи бўлинмаларнинг хатти-ҳаракатлари активлашаётгани, халқаро наркомафия фаолияти кескин кучайгани мамлакатда зўравонлик авж олишининг асосий сабабларидир, деб уқтирди.

(ТАСС).

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Тиллар тўғрисидаги қонуни лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

ЯКУН ЧИҚАРИШГА ҲАЛИ ЭРТА

Ўзбекистон ССРнинг Тиллар ҳақидаги қонуни лойиҳасини муҳокама қилиш муддати узайтирилганлиги туфайли мазкур муҳокама меҳнат коллективларида, республика аҳолиси ўртасида яна қизғин тус олди. Ҳис-туйғу жўш уриб ёзилган сатрлар камайди, эндиликда лойиҳа вазминлик билан, асосланган ҳолда ва конкрет таклифлар айтиб, амалий муҳокама қилинмоқда. Республика маҳаллий матбуотида эълон қилинаётган мақолалар шундан далолат бериб турибди.

«...Ҳар бир уй томини ёпиш ёки деворларини қуришдан эмас, аксинча пойдевордан бошлаб бунёд этилади. Мазкур ҳолда таржимонлар тайёрлаш, мактабларда, корхоналарда тилни пухта ўргатиш ана шундай пойдевордир. Бунга бир йил — ярим йил кифоя қилмаса керак». — «Ташкентская правда» газетасида 17 август куни эълон қилинган Ўзбекистон металлургия заводи ва бир гуруҳ ходимларнинг хатида ана шундай сўзлар бор.

Тиллар ҳақидаги қонун лойиҳасини муҳокама қилишда иштирок этаётган кўпгина муаллифлар ҳозирги муҳим иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни унутмасликка, имкониятларимизга яраша қарорлар қабул қилишга даъват этмоқдалар. Шу муносабат билан ўзбек тилига давлат мақоми бериш тўғрисидаги қонуннинг амал қилиш босқичларини ойдинлаштириш, аниқ-равшан тадбирлар белгилаб олиш тўғрисида таклифлар айтилмоқда.

— Тиллар ҳақидаги қонун қоғозда қолиб кетмасдан амал қилиш учун жуда мураккаб вазифани бажариб, ҳозирги заиф жойлари бўлган мазкур лойиҳани тўлдириш лозим. Бунинг учун қонун лойиҳасини оммавий ахборот воситаларида ҳам, бевосита жойларда ҳам кенг муҳокама қилишни давом эттириш керак, деб ёзади рус тили ўқитувчиси А. Баянов «Ташкентская правда» газетасининг 17 август сонида босилган «Шошилиш керакми?» деган мақоласида.

— Қонуннинг 39-моддасини қуйидагича таҳлил этишни таклиф қиламан: ўзбек тилига давлат мақоми босқичма-босқич берилиши ва бу иш 1992 йилнинг 1 январига қадар якунланиши керак, — деб ёзибди Ўзбекистон ССР ёзувчилар уюшмаси бадиий адабиёт ташвиқоти бюросининг аъзоси А. Мўминов («Тошкент ҳақиқати», 9 август, «Тил борки халқ бор»).

— Назаримда, қонун ҳозирги лойиҳадаги 39-модда («Қонунни қўллаш») билан бошланиши керак, ана ўшанда ҳар кимга қонун босқичма-босқич рўёбга чиқиши равшан бўлади. Бу жуда-жуда муҳимдир, — деб ўз мулоҳазаларини ёзибди «Рабочий Бекабада»—«Бекобод ишчиси» газетаси хатлар ва оммавий ишлар бўлимининг мудири О. Ҳайиметова («Ташкентская правда» 25 июль). — Шуни назарда тутиш керакки, ўзбек тилига давлат мақоми берилганидан кейин ҳам одамлар ҳам бу тилда гаплаша олмайдилар. Бунинг учун вақт, сабр-бардош керак бўлади. Бу масалани ҳал этишда шошма-шошарлик қилиш миллатлараро муносабатларни кескинлаштиришга олиб келади, холос.

Муҳокама шуни кўрсатдики, одамлар ўзбек тилининг ҳозирги аҳволи ва умуман республикада тилларни ўргатиш муаммоларидан ташвишланиб турибдилар.

— Мен ўзбек аёлиман, рус мактабида ўқиганман, — деб ёзибди «Хорезмская правда» газетасида Урганчдаги Карл Маркс номли мактаб директори Г. Ражабова. — Ҳозир ўзбек адабий тилини дурустроқ билмаслигимни сезиб турибман. Мактаблардаги программалар жуда жўн, улуғ олимлар ҳақида ҳам, ўзбек адабиётининг дурдоналари ҳақида ҳам бир оғиз гап йўқ. Шунинг учун ҳам мактабларда ўзбек тилини ўқитишнинг бутун программасини қайтадан тузиб чиқишни таклиф этаман.

— Тил — халқнинг борлиги-йўқлигидир. Ўзбек тили эса мададга муҳтож. Чунки ҳозир бу тилга бошқа тиллардан сўзлар кўплаб кириб келмоқда, — деб ўз фикр-мулоҳазаларини ёзибди филология фанлари номзоди, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси қўлёзмалар институтининг катта илмий ходими К. Маҳмудов («Ташкентская правда», 25 июль, «Лойиҳа мукаммал эмас»). — Аммо бу жараён қонунлар ёрдамида тартибга солинмайди. Маориф соҳасида янги куч-ғайратлар зарур. Тилнинг тозалигини худди шу йўл билангина асраб қолиш мумкин, буни тўраларнинг қароргоҳларидан қидириш бефойдадир.

«Ленинский путь» (27 июль) газетаси мухбири билан суҳбатда самарқандлик олим, фалсафа фанлари доктори Б. Нормуродов қуйидагиларни таъкидлади: «...Тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳасида она тилини ўқитишни яхшилаш учун таг-заминли чоралар кўриш назарда тутилаётган экан, бу жуда адолатлидир. Лекин бундан таълим рус тилида олиб борилаётган мактаблар сонини имкони борича қисқартириш ва барча йиғилишларни ўзбек тилида ўтказиш керак, деган маъно келиб чиқмайди.

— Бир неча тилни биладиган кишиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш керак, — деб ҳисоблайди катта давлат нотариуси М. Амирова («Тошкент ҳақиқати», 4 июль «Эътибор чинакамига бўлсин»). Шу боисдан ҳам қонун лойиҳаси ҳали сира мукаммал эмас, деб ўйлайман. Кўпгина моддаларни таҳлил этар эканмиз, анчагина қўшимча куч ва маблағлар зарур бўлишини тасаввур этамиз, яна қоғозбозлик кўпаядиганга ўхшайди.

Б. Камолов, гидрометеорология бюроси раҳбари («Наманган ҳақиқати» 19 июль) шаҳарлар, посёлкалар, қишлоқлар, бошқа территориал жойлар номларини ўзбек тилида қандай талаффуз этилса ва ёзилса, худди шу тахлитда ёзишни таклиф этади.

Худди шу газетада 15 июль куни Л. Умарбоевнинг «Она тилига кўпроқ эътибор берилсин» сарлавҳали мақоласи босилган. У қонуннинг номини «Давлат тили мақоми берилган ўзбек тили ва бошқа миллий тилларни ривожлантириш тўғрисидаги қонун» деб аташни таклиф қилди.

Кўп газетхонлар Тиллар ҳақидаги қонун лойиҳаси хусусида мулоҳаза юритишар экан, миллатлараро муносабатлар кескинлашаётганидан таҳликага тушаётганликларини айтмоқдалар: масалан, «...тиллар ҳақида Ўзбекистон ССР қонунининг қабул қилиниши миллатчиликнинг намоён бўлиши учун янги туртки бўлмасмикан?...»

Ҳозиргача ҳам кўпгина моддалар хусусида матбуотда бир-бирига зид фикрлар айтилмоқда. Шулардан бири қонун лойиҳасининг 12-моддасидир. СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзолари Ф. Усмонов ва У. Шукуров қуйидаги таклифни айтдилар: 12-модданинг хат бошидан бошланадиган жумласини қуйидагича янги таҳрирда баён этиш лозим: «раҳбар муомала ва ахборот тили тарзида ўзбек тилида сўзлаши шарт» («Коммунист», 11 июль).

«Меҳнат байроғи» газетасида (27 июль) Бекобод қишлоқ Советининг раиси Т. Саттаров бундай деб ёзди: Ўзбекистон территориясида яшаётган раҳбарлар давлат тилида бемалол гапиришлари керак.

Тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳаси муҳокамаси хусусида маҳаллий матбуот шарҳини якунлар эканмиз, шундай хулосага келиш мумкин: бир-бирига зид фикр ва таклифлар кўп айтилмоқда. Шундай бўлиши табиийдир, чунки умумхалқ муҳокамасидан кейингина чинакам амал қиладиган қонунни қабул қилиш мумкин. Бундай қонун ўз йўлида янги-янги тўсиқларни вужудга келтирмай, қайта қуриш ишига, турмушимизнинг барча соҳалардаги туб ислоҳотга хизмат қилиши керак. Шунинг учун ҳам тилшунослар ва иқтисодчилар, филологлар ва ҳуқуқшунослар газета саҳифаларида қонун лойиҳасига нуфузли баҳо беришлари зарур. Қишлоқ ва саноат корхоналари меҳнаткашлари, ўқувчи-ёшлар муҳокамада фаол иштирок этишлари керак.

(ЎзТАГ).

БИЗ Ўзбекистон ССРнинг Тиллар тўғрисидаги Қонунининг матбуотда эълон қилинган лойиҳасини 2- ва 3-Чарх Камолон маҳаллалари аҳлининг қўшма йиғилишида муҳокама қилдик. Йиғилиш қатнашчилари лойиҳа хусусида кўплаб фикр-мулоҳазалар билдирдилар, таклифлар киритдилар. Ҳар икки маҳалла активларининг умумий ва ягона фикри шуки, Қонунни лойиҳада қандай берилган бўлса, шундайлигича қабул қилиш нотўғри бўлади. Унга жиддий ўзгаришлар киритилиши керак.

МИЛЛАТЧИЛИК ЭМАС, МИЛЛИЙЛИК БЎЛСА

Аввало шуни таъкидлаш керакки, Ўзбекистонда тиллар тўғрисида қонун қабул қилиш зарурати ўзбек тилига давлат мақоми бериш туфайли туғилди. Шундай қилинса ўзбек тилини барча давлат ишларида ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида қўллаш қонунлашади. Мақсад шундай бўлгач қонун «Ўзбекистон Совет Социалистик республикасининг ўзбек тили тўғрисидаги Қонуни» деб аталиши керак.

Лойиҳанинг кириш қисмидаги «расман» сўзининг ишлатилиши ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги аҳамиятини чеклайди, шу сабабли бу сўз олиб ташланиши керак. Миллатларидан қатъий назар, гражданларнинг барча соҳалардаги тенг ҳуқуқлилиги Конституцияда мустаҳкамлаб қўйилганлиги учун шу қисмдаги 2- ва 3-сатр бошилари ортиқчадир.

Бизнингча, биринчи модданинг 3-сатр бошидаги «...ва миллатлараро муомала тили сифатида рус тили...» сўзлари олиб ташлангани маъқул.

Айрим модда ва сатр бошиларининг қуйидаги таҳрирда берилиши мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз:

7-модда: «Ўзбекистон ССР гражданлари (доимий яшайдиган) давлат ва жамоат ташкилотларига ариза ва шикоятларни, ахборот ва таклифларни, хуллас, барча ёзишмаларни давлат тилида ёзадилар».

8-модданинг 1-сатр боши: «...Хизмат кўрсатиш соҳаси ходимлари давлат тилини билмаслик баҳонасида хизматдан бош тортишга ҳақли эмаслар».

9-модда: «Ўзбекистон ССР Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолиятида йиғилишлар ва бошқа кенгашлар давлат тилида олиб борилади. Миллий гуруҳлар гавжум яшайдиган жойларда келишилган ҳолда она тилларида олиб борилиши мумкин, аммо ҳужжатлари давлат тилида ёзилади».

10-модданинг биринчи сатр боши: «Ўзбекистон ССР Олий Давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг ҳужжатлари давлат тилида қабул қилинади. Матбуотда эса давлат тилида, лозим топилганда бошқа тилларда эълон қилинади».

11-модда: «Умумиттифоқ органлари ҳамда хорижий давлатлар билан бўладиган муомала давлат тили ва икки томон учун мақбул тилда олиб борилади».

12-модда: «Муассаса, корхона ва ташкилотларнинг ходимлари ва раҳбарлари ўртасидаги муомала ва ахборот давлат тили ёки ҳар икки томон учун мақбул бўлган тилда олиб борилади».

23-модданинг 1-сатр бошида Ўзбекистон ССР гражданларига ўқишда тил танлаш кафолоти берилиши муносабати билан моддадаги кейинги сатрларга ҳожат йўқ.

Ҳозир араб алифбосига асосланган эски ўзбек ёзувини ўрганиш масаласи хусусида кўп гапирилмоқда. Шу сабабдан лойиҳанинг 24-моддасига «араб алифбосига асосланган эски ўзбек ёзувини ўрганиш алоҳида дарс сифатида ўрта мактабларнинг ўқув программаларига киритилади» деган кўрсатмани қўшиш керакка ўхшайди. Акс ҳолда миллатнинг ўтмиши, бой тарихини ўрганиш билан боғлиқ бу муҳим тадбир амалга ошмай қолиб кетади.

26-моддага қуйидаги қўшимчани киритишни таклиф қиламиз: «Ўзбекистонда туғилиб ўсган ҳамда доимий ишлаш ва яшаш учун республикага келган қардош миллат вакиллари давлат тилини 1990—1992 йиллар давомида ўрганиб олишлари шарт. Бунинг учун уларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатилади, шароит яратиб берилади».

Лойиҳанинг кўпгина моддаларида барча миллатларнинг тенг ҳуқуқлилиги, ўз она тилларидан фойдаланиш имкониятлари яратиб берилиши қайд этилганлиги учун 29-модданинг бутунлай кераги йўқ.

Маълумки, географик номлар таржима қилинмайди, бинобарин Ўзбекистон ССРдаги шаҳарлар, қишлоқлар ва бошқа жойлар ягона ўзбекча номда аталиши керак. Қонуннинг 30-моддасида шу фикр ўз аксини топса яхши бўларди.

31-модданинг 2-сатр боши қуйидаги сўзлар билан тўлдирилса, мақсад янада ойдинлашади: «ўзбекча фамилиялар —«ий» қўшимчаси билан айтилади, ота исмига «зода» сўзи қўшилади ёки «ўғли» ва «қизи» сўзлари киритилади».

33-моддадаги «рус тилида» сўзлари тушириб қолдирилиши керак. Ана шунда модданинг 2-сатр бошига ўз-ўзидан эҳтиёж қолмайди.

34-модданинг қуйидаги таҳрирда бўлиши тарафдоримиз: «Ўзбекистон ССРда почта, телеграф хабарлари давлат тилида, республикадан ташқарига жўнатиладиганлари эса икки томон учун мақбул тилда расмийлаштирилади».

36-модда лўнда, яъни қуйидагича бўлса деймиз: «Ўзбекистон ССРда яшовчи ҳар бир миллат вакили ўзбек тилига давлат мақоми берилиши тўғрисидаги қонунни ҳурмат қилиши керак. Қонунни менсимаслик, беҳурмат қилиш қонун билан жазоланади».

Ниҳоят сўнгги таклифимиз: 39-моддага қуйидаги фикр киритилса: «Ўзбекистон ССРда ўзбек тилига давлат мақомини бериш тўғрисидаги қонунни жорий этиш босқичлари 1993 йил билан чегаралансин».

Сўзимизнинг бошида таъкидлаганимиздек, 2- ва 3-Чарх-Камолон маҳаллалари аҳлининг қўшма йиғилишида 300 дан зиёд киши иштирок этди. Уларнинг ҳаммалари ушбу таклифларни якдиллик билан маъқуллаб овоз бердилар. Биз унга ана шу 300 киши номидан имзо чекдик.

С. РИХСИЕВ, 3-Чарх-Камолон маҳалла комитетининг раиси.

О. МАҲАМАДОВ 2-Чарх-Камолон маҳалла комитетининг котиби. (хатга жами 12 киши имзо чеккан).

БИЗНИНГ ТАКЛИФЛАРИМИЗ

Ўзбекистон ССРнинг тиллар тўғрисидаги қонуни лойиҳасини муҳокама қилишда коллективимизнинг деярли барча аъзолари, ён-атрофимизда жойлашган маҳалла аҳлидан кўплаб вакиллар иштирок этдилар. Биз билдирилган таклиф ва истакларимизни умумлаштириб, ишчи комиссияга йўлладик. Жумладан, эътироз ва мулоҳазаларимиз қуйидагича:

1. Лойиҳа сарлавҳаси «Ўзбекистон ССРнинг тиллар тўғрисидаги қонуни» деб эмас, балки «Ўзбекистон ССРнинг Тил тўғрисидаги қонуни» деб ўзгартирилса яхши бўларди.

2. Лойиҳанинг 3-моддаси: Ўзбекистон ССРда миллатлараро восита тили — давлат тили — яъни ўзбек тили қўлланилади тарзида ифода этилишини истардик.

3. II боб, 8-модда: Ўзбекистон ССР гражданлари хизмат кўрсатиш соҳасида (савдо, тиббий ёрдам, транспорт, алоқа, ҳар турли маиший ва бошқа хизмат кўрсатиш) ходимларига мурожаат қилганда давлат тили, яъни ўзбек тилини ишлатишлари зарур, деб айтилса тўғрироқ бўларди.

4. IV боб 12-моддада кўрсатилган қоидага, яъни муассаса корхона ва ташкилотнинг ходимлари билан раҳбари ўртасидаги хизмат юзасидан бўладиган муносабатларда ва ахборот тилини тобе ходим танлайди, дейилган. Биз бундай вақтда муомала ўзбек тилида, яъни давлат тилида бўлиши керак, деб ҳисоблаймиз.

5. Республикада яшовчи барча гражданлар давлат тилини, яъни ўзбек тилини билишлари керак. 13-модданинг таърифида ва «рус тилида» жумласи мазкур «Қонун»нинг 1-моддасига зиддир. Бу моддани бутунлигича қуйидагича таърифга алмаштириш зарур: Ўзбекистон ССРдаги муассаса, корхона ва ташкилотларда ҳужжатлар давлат тилида тузилади. Зарур бўлгандагина бошқа тилларга таржима қилинади.

Ўзбекистон ССРда ўзбек тили байрами ўтказилиши, шунингдек, эски ўзбек ёзувини ўрта мактабларда мажбурий ўргатиш ва институт ҳамда ишхоналарда ихтиёрий ўргатиш йўлга қўйилиши лозим деб биламиз.

5. Медицина муассасаларидаги ҳужжатларни ўзбек тилида тўлдириш учун махсус қўлланма нашр этишни ҳам таклиф қиламиз.

6. Медицина ходимлари учун 1980 йилда чиқарилган лотинча-русча-ўзбекча луғат қайта нашр этилиб кўпайтирилса жуда фойдали бўларди.

7. Ўзбекистон ССРнинг давлат чегараси, гимни, байроғи бўлгандан кейин, албатта ўз давлат тили — ўзбек тили бўлиши керак.

Муҳокамада билдирилган ана шу фикр-мулоҳазаларимиз инобатга олинар деб умид қиламиз.

А. МАЖИДОВ, Тошкент район марказий касалхонаси партия ташкилоти секретари.

● СУРАТДА: Тошкент районидаги Охунбобоев номли колхоз дала шийпонида район марказий шифохонаси партия ташкилоти секретари Абдумалик Мажидов Тиллар тўғрисидаги Қонун лойиҳаси юзасидан суҳбат ўтказмоқда.

Суратчи: М. НАЗАРОВ.

ҲОЛВА ДЕГАН БИЛАН...

«ЎЗБЕКИСТОН Совет Социалистик Республикасининг Тиллар тўғрисида»ги қонуни лойиҳасини тайёрлаш жараёни жуда чўзилиб кетди. Биз бу жараённинг чўзилиши қонун лойиҳасининг ҳар жиҳатдан мукаммал бўлишини таъминласа керак, деб умид қилган эдик. Лекин лойиҳа билан танишганимиздан кейин фикримиз ўзгарди. У эълон қилинмасдан аввал кўпчилик бошқа миллат вакиллари ўзбек тилини катта иштиёқ билан ўрганишга киришган эдилар. Ўзбек тилини ўрганиш билан боғлиқ бўлган барча қўлланмаларга эга бўлишга уриниш сезилиб турган эди. Аммо лойиҳа эълон қилиниши билан бу қизиқиш ва эҳтиёж бирдан сўнди, чунки лойиҳада ўзбек тилини ўрганишга заруратнинг йўқлиги яққол кўриниб турибди-да!

Жумладан, лойиҳанинг 13-моддасида **«Муассаса, корхона ва ташкилотларда ҳужжатлар ўзбек тилида ва рус тилида... Миллий гуруҳлар ғуж яшайдиган жойларда ҳужжатлар шу миллий гуруҳ тилида ёзилиши мумкин»**, дейилган. Шунга ўхшаш жумлалар бошқа моддаларда ҳам такрорланади. Бундай такрорлар ўзбек тили аҳамиятининг янада тушишига олиб келади.

Бизнинг халқимиз азалдан меҳмондўст: юртимизга келган ҳар бир кишини бениҳоя ҳурмат қиламиз, кўнглини кўтаришга интиламиз. Бундай кўнгилчанлигимиз тенг ҳуқуқли оилада кўп нарсаларга, масалан, меҳнатга ҳақ олишга (пахта, пилла ва бошқаларга), лавозимларга эга бўлишга, иш билан таъминланиш ва тил муомалаларига салбий таъсир кўрсатди. Бу соҳаларда ўзимиз бошқа миллатлар ҳимоясита муҳтож бўлиб қолдик. «Ўзбекистон ССРнинг Тиллар тўғрисидаги қонуни» лойиҳаси ҳам ана шу одатнинг самарасидир.

Лойиҳанинг 1-моддасидаги «Ўзбекистон ССРнинг давлат тили ўзбек тилидир» дейилган жумладан бошқа деярли ҳеч қаерида ўзбек тилининг ғами еийлмаган. Унда халқимизни хурсанд қиладиган, аввалги ҳаётига озгина бўлса ҳам ўзгартириш киритадиган, халқнинг ширин орзуларини рўёбга чиқарадиган бирорта ҳуқуқни кўрмаймиз, аксинча, олдинги ҳолат қонунлаштирилиб қўйилган. Агар ушбу қонун лойиҳаси шу тарзда қабул қилинадиган бўлса, ундан ҳеч қанақа наф бўлмайди. Менимча, ҳар бир қабул қилинадиган қонун ва шунга ўхшаш тадбирларда халқ манфаати бирламчи ўринда туриши керак. Ҳозир ўзбек халқини шундай эътиборга муҳтож халқлардан деб биламан.

Лойиҳага таклифларим:

Биринчидан, қонун **«Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг давлат тили тўғрисида»**ги қонуни деб аталмоғи лозим;

иккинчидан, ўз тақдирини Ўзбекистон билан боғлаган ҳар қандай миллат вакили ўзбек тилини билиши шарт;

учинчидан, ўзбек тилини ўрганиш учун муддат белгиланиши лозим, акс ҳолда халқлар дўстлиги ва ишончига умид қолмайди, чунки «ҳолва деган билан оғиз чучимайди»;

тўртинчидан, юқорида кўрсатилган моддалардаги рус ва бошқа миллатлар тиллари ҳақидаги такрор-такрор жумлалар умумлаштирилиб, битта моддада берилса мақсадга мувофиқ бўларди;

бешинчидан, 39-моддада: **«қонун босқичма-босқич жорий этилади»** дейилган. Бу жуда мавҳум фикр. Унинг тўла жорий этилиши гўё бир неча беш йилликларни талаб этадигандек. Бунинг учун менимча, узоғи билан 3 йил муддат етади.

С. САИДАМИНОВ, Ўзбек совет энциклопедияси бош редакциясининг катта илмий муҳаррири.

ПЛАН — УЧ ЎРИМ ҲИСОБИГА

Бекобод районида чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, мўл ва сифатли ем-хашак жамғариш учун кураш қизғин. «Далварзин» совхози деҳқонлари учинчи ўримни ниҳоясига етказдилар.

3-бўлимдаги Саъдулла Маҳмудов бошчилик қилаётган пудратчи звено аъзолари бу соҳада барчага ибрат бўлишяпти. Улар 53 гектар бедазорнинг ҳар гектаридан 134 центнердан пичан йиғиштириб олиб, бу борадаги топшириқни 110 процентдан оширдилар.

Звено озуқакорлари мавсум охиригача бедани яна икки марта ўриб олиш ва қўшимча яна 80 центнердан пичан жамғариш, ялпи кўрсаткични 210 центнерга етказиш учун курашни давом эттирмоқдалар.

Шунингдек, хўжаликнинг Орифжон Охунов, Мемет Эргатов, Муҳаммад Азимов, Қўйсинбой Холдоров сингари ўртоқлар бошчилик қилаётган звенолари аъзолари ҳам пичан жамғариш планларини ортиғи билан бажардилар.

(Ўз мухбиримиздан).

● Агросаноат комплекси: ғўза парвариши қандай бормоқда?

ТАЖРИБАЛИ деҳқонлар ишни маромида бажарганнинг хирмони баракали бўлади, дейишади. Бунинг маъноси шуки, ҳар бир тадбирни ўтказишнинг шароити, муддати бор. Уни йилнинг қандай келишига, об-ҳавога қараб амалга ошириш керак бўлади. Хуллас, ҳеч қачон ўтган йилги иш ёки муддат бу йилга тўғри келган эмас. Айниқса, деҳқончилик мураккаб келган 1989 йилда пахтакорлардан талаб катта. Ғўзага ишлов бериш қизғин давом этаяпти. Ваҳоланки, ўтган йили бу паллада парвариш бир қатор район ва хўжаликларда ниҳоясига етказилган эди. Бизнинг Ўрта Чирчиқ районидаги А. Икромов номли колхоз раиси Комилжон Шокиров билан суҳбатимиз ҳам пахтачиликдаги вазият, мўл ҳосил етиштириш йўлида амалга оширилган ва қилиниши лозим бўлган тадбирлар хусусида бўлди.

МАРОМИДА БАЖАРГАН АЛБАТТА ЮТАДИ

— ЙИЛНИНГ мураккаб келганлиги, бир қатор муаммоларни кўндаланг қилиб қўйиганлигини, умуман шароитнинг оғир бўлганлигини қайтариб ўтирмоқчи эмасман. Аксинча, бу йилги шароитда колхозимиз деҳқонларининг мўл, эртаги ва сифатли ҳосил етиштириш йўлида амалга ошираётган тадбирлари ҳақида тўхталмоқчиман.

Биз бу йил 844 гектар майдонга пахтанинг «АН-Боёвут-2» навини экдик. Барча майдонларда тўлиқ кўчат олинди. Ана шу пайтда бўлиб ўтган совуқ ўз таъсирини кўрсатди. Биз мутахассислар, тажрибали деҳқонлар билан маслаҳатлашиб, ғўзани бузмасликка қарор қилдик. Оласи экиб чиқилди. Пешма-пеш парваришни кучайтирдик. Ўтган йилларга нисбатан ҳисоблаб кўрадиган бўлсак, экин қатор ораси икки баробар кўп юмшатилди. Аслида пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун йил бўйи қаттиқ тер тўкиш керак. Лекин айни ҳосил тўплаш даврида амалга ошириладиган тадбирлар алоҳида аҳамиятга эга. Хўш, биз ҳосил нишоналарини кўпайтириш учун нималарга эътибор бераяпмиз?

Биринчидан, айни кунларда ҳам культивацияни тўхтатмаяпмиз. Албатта, ҳозир ҳар туп ғўзада 10—12 та ҳатто 15 тагача кўсак тўпланган даврда экин қатор орасига тракторни киргазиш жуда ҳам эҳтиёткорликни талаб қилади. Акс ҳолда ҳосилнинг бир қисмини йўқотиб қўйиш ҳам ҳеч гап эмас. Шуни ҳисобга олиб, тракторнинг қисмларини, культиваторнинг барча ишчи органларини юмшоқ материал билан ўраб чиққанмиз. Механизаторларимиз паст тезликда культивация ўтказишмоқда. Шу ерда яна бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Биз тракторларни далага айни кун қизиган кезда киритяпмиз. Сабаби иссиқ вақтда ғўзанинг шохлари бир мунча юмшаб, чўзилувчанлиги ошган бўлади.

Чеканкани туґаллаганимизга анча бўлди. Шунга қарамай одамларимиз яна бир бор барча карталарни айланиб чиқишяпти. Ўсиб кетган ён шохларини олиб ташлаяпмиз.

Иккинчи муҳим тадбирлардан бири сув. Ҳаммага маълумки, ҳозир ер ости сувлари кўтарилаётган палла. Суғориш вақтида буни, албатта, ҳисобга олиш керак. Агар ҳозир экинни эзиб, ортиқча захлатиб суғорсангиз фойда ўрнига зарар бўлади. Шунинг учун биз имкони борича енгил сув тараяпмиз. Айримлар сизот суви кўтарилаётганидан қўрқиб суғоришни тўхтатиб қўйишяпти. Бу ҳам нотўғри. Агар ҳозир сувни тўхтатсак пахтанинг ғози бўлмайди. Лўнда қилиб айтганда, у тўлиқ етилмай очилиб кетади. Мутахассислар билан маслаҳатлашиб биз 5 сентябргача экинга енгил сув тараб, кетма-кет ишлов берилишини таъминлашга қарор қилдик.

Ҳалигача пахтакорларни ҳашарот қийнаяпти. Бу йил жуда кўп майдонларга заракунандалар катта миқдорда зиён етказди. Биз буларнинг олдини олиш учун олтингугуртдан кенг фойдаландик. Ўрни келганда шуни айтиш керакки, биз мана икки йилдирки, пахтани гербицидсиз етиштираяпмиз. Мана шунинг ўзидан 18 минг сўм тежаб қолинди. Ҳашаротга қарши сепиладиган ҳар хил ўта заҳарли кимёвий моддалардан ҳам воз кечдик. 1989 йилда бир килограмм ҳам бундай дорилар олинмади.

Олтингугуртни қандай ишлатдик: ғўзани устки қисмига чангитишдан ташқари эгатларига ҳам солиб чиқилди. Культивация даврида ариқлардаги олтингугурт чангланиб, ғўзанинг пастки қисмига ҳам ҳашаротни йўлатмади. Шу тариқа бирон гектар майдондаги экин зарарланмади.

Юқорида айтганимдек, колхозимиз бўйича ҳозиргача ҳар туп ғўзада ўртача 10 тадан ортиқ кўсак тўпланди. Хотам Шодиев, Турсунмат Божоқов, Ўсган Усмонов сингари тажрибали деҳқонлар бошчилик қилаётган бригадаларда эса ғўзанинг ҳолати, тўпланган ҳосил миқдори янада мўл. Бу ўртоқлар бошчилик қилаётган коллективлар ҳосилдорликни гектар бошига 31—32 центнерга етказишмоқчи.

Айни кунларда ғўза парваришини тўла қувват билан давом эттириш билан бирга яна бир муҳим иш — йиғим-теримга ҳам тайёргарликни бошлаб юбордик. Мавжуд 25 та пахта териш машинаси, 7 та кўсак териш ва кўсак чувиш агрегатлари мавсумга пухта созлаб қўйилди. Дефолиацияни сифатли ўтказиш учун олтита ОВХ пуркагичи шай ҳолда турибди.

Бу йил хўжалигимизда асосий ҳосилни машинада териб олишни режалаганмиз. Умуман сўнгги икки йил ичида ҳосилни ҳашарчиларсиз саранжомлаб олаяпмиз. Лекин ҳисоблаб чиқсак ҳалигача машина териминг салмоғини, айниқса, сифатини оширишда жуда катта камчиликларга йўл қўяётган эканмиз. Пахтанинг 80 фоизи очилганда агрегатларни далага киритамиз. Механизаторлар иложи борича кўпроқ хом ашё териш учун ҳаракат қилишади. Сир эмас, айримлари ҳатто нормадаги тезликдан икки баравар тезроқ ҳайдашади. Қисқаси шу кунгача барча хўжаликларда, жумладан бизнинг колхозимизда ҳам механизаторга терган пахтаси учун нақд пул тўлаяпмиз. Ваҳоланки, ана шу 80 фоиз очилган картадаги ҳосилнинг кам деганда учдан бир қисми ерга тўкилиб кетаяпти.

Шундай қилиб биз ўз қўлимиз билан биринчи навли пахтани тўртинчи навга айлантириб қўйяпмиз. Чунки, ерга тўкилган пахтани машина теримидан кейин пешма-пеш йиғиштириб оладиган мослама ҳам, ишчи кучи ҳам йўқ. Бу майдонга одамлар уч маротаба машина юргандан кейин келишади. Шундай бўлгач, ерга тўкилган хом ашё ўз-ўзидан сифатини йўқотади. Буни иқтисодий ҳисоблайдиган бўлсак, тоннасига олинадиган 850 сўм пул 250 сўмга тушиб қолади.

Биз масаланинг ана шу томонларини ҳисобга олиб, колхозимиз, ҳар бир бригада бўйича пахта экиладиган майдонларни ҳисоблаб чиқдик. Ана шу ерларда меҳнат қилаётган механизаторларга бу карталар бўлиб берилди. Фақат бу билан чегараланмадик. Бригада бошлиғининг қўлига ана шу ажратилган майдонларнинг схемаси берилиб, картага масъул бўлган механизаторнинг исми-шарифи ёзиб қўйилди. Терим вақтида бу механизатор фақат ана шу майдонда меҳнат қилади.

Масалан, хўжалигимиздаги йирик бригадалардан бири Ҳотам Шодиев бошлиқ коллективнинг экин майдони 148 гектар. Бу ерлар тўрт механизатор Ҳ. Турдибоев, Ю. Ҳамроев, Д. Холматов, Б. Алимовларга бўлиб берилди. Юқорида айтганимдек энди улар фақат ўзларига бириктирилган картада хом ашё терадилар.

Механизаторларга терган пахтасига ҳақ тўлашда ҳам янгилик киритдик. Махсус комиссия аъзолари ҳар бир механизаторнинг терган пахтасини аввало миқдорини эмас, сифатини назорат қиладилар. Агар у ишлаган майдонда қанчалик кам пахта тўкилган бўлса, у шунчалик кўп мукофот олади. Беллашувга ҳар беш кунда якун ясаймиз. Агар бордию, механизатор сифатсиз ишлаган бўлса, барча устама ҳақлардан маҳрум қилинади. Менимча ҳеч ким мўмай даромаддан айрилиб қолишни истамайди. Шундай бўлгач, энди у биринчидан машинанинг шпинделларини яхши созлаб олади. Иккинчидан нормал тезликда сифатли хом ашё териш учун ҳаракат қилади.

Машина теримининг салмоғи ва сифати даланинг қандай тайёрланганига ҳам боғлиқ, албатта. Биз ҳозирданоқ ҳаракатни бошлаб юбордик. Барча бригадаларда одамлар ишга тўлиқ сафарбар этилган. Улар даладаги сўнгги бегона ўтни ҳам тозалаб чиқишмоқда. Хуллас, хўжалигимизда бу йил ҳам пахтадан юқори ҳосил олиш учун ҳамма бирдек жон куйдирмоқда.

Суҳбатни **Ф. МУҲИДДИНОВ** ёзиб олди.

БУГУН ТОШКЕНТДА «СОВЕТ ШАРҚИ АДАБИЁТЛАРИ ЎЗАРО АЛОҚАЛАРИ ҲАМДА БИР-БИРИГА ТАЪСИРИНИНГ МИЛЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАР ВА БАЙНАЛМИЛАЛ ТАРБИЯНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ РОЛИ» МАВЗУИДА РЕГИОНАЛ ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ ОЧИЛАДИ

АДАБИЁТ ВА МИЛЛИЙ МАСАЛА

ШУ ЙИЛНИНГ 5—8 сентябрь кунлари Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги Тил ва адабиёт институтида «Совет Шарқи адабиётлари ўзаро алоқалари ҳамда бир-бирига таъсирининг миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбияни ривожлантиришдаги роли» мавзуида регионал илмий-назарий конференция ўтказилади.

КПСС Марказий Комитетининг миллий масалаларга бағишланган Пленуми арафасида ташкил этилган бу конференциянинг мақсади— мазкур регион адабиётлари ўзаро таъсирининг назарий муаммоларини янгича тафаккур тақозо этаётган ва келтириб чиқараётган янги методологик ёндашувлар ёрдамида тадқиқ этишдан иборат.

Адабиётлар ўртасидаги ўзаро таъсирнинг назарияси ва амалиёти, бу масалада жамият томонидан тўпланган тарихий ва илмий тажриба, инқилобий қайта қуриш жараёнида юзага қалқиб чиқиб, ўз ечимини кутаётган кескин муаммолар янгича идрокни, янгича ёндашувлар ва ҳукм-хулосаларни талаб қилади. Табиийки, улар айнан шу масалаларга бағишланган конференциянинг диққат-марказида туради.

Илмий анжуманда адабий алоқаларнинг миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбияни ривожлантириш ва мустаҳкамлашдаги роли масаласи алоҳида ўрин эгаллайди. Бу хил муаммоларни фақат назариётчилар эмас, балки амалиётчилар, яъни олий ўқув юртларининг олимлари ҳам қизғин муҳокама қиладилар. Зеро, СССР халқлари адабиётлари, уларнинг ўзаро алоқалари бу иккинчи гуруҳ олимлар учун фақат таълим предмети эмас, балки ёшларни маънавий ва ғоявий жиҳатдан тарбиялашнинг муҳим воситаси ҳам ҳисобланади.

Конференцияда кўпмиллатли совет адабиёти, жумладан, Совет Шарқи адабиётлари тарихига янгича нуқтаи назардан ёндашиш билан боғлиқ муаммоларга ҳам алоҳида аҳамият берилади. Миллий адабиётлар тарихидан «оқ доғлар»ни бартараф этиш — ўтган ўн йилликлар давомида шаклланган кўпдан-кўп илмий концепциялар ва тасаввурларни янгилашни тақозо этаётган бу жараён — адабиёт тарихчилари ва назариётчиларининг коллектив муҳокамасини кутмоқда. Конференция сўнгидаги «Совет Шарқи, кўпмиллатли адабиёт: янгича нуқтаи назар» деб номланган давра суҳбати айнан шу — тарихий-адабий жараёнга янгича қараш масалаларига бағишланади. Давра суҳбатида конференция ташкилотчилари ва қатнашчиларидан ташқари «Вопросы литературы» журнали ва «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг таҳрир ҳайъати аъзолари ҳам иштирок этадилар.

Яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, совет адабиётшунослигининг кўпдан-кўп таниқли вакиллари конференцияда қатнашиш истагини билдирганлар. Унда СССР Фанлар академияси Жаҳон адабиёти ва Рус адабиёти институтларининг, Москва Давлат дорилфунунининг етакчи олимлари (СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Г. И. Ломидзе, филология фанлари докторлари З. Г. Османова, Н. С. Надьярних, В. И. Борщчуков, В. А. Шошин, Р. Г. Бекмуҳаметов), шунингдек, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қорақалпоғистон Фанлар академиялари, Шимолий Кавказ, Волгабўйи, Урал, Сибирь миллий илмий марказларининг таниқли олимлари (Тожикистон ССР Фанлар академиясининг академиги М. Шукуров, филология фанлари докторлари О. О. Гажиев, А. С. Сайфуллаев, Л. А. Бекизова, филология фанлари кандидатлари А. Эркабоев, К. Асаналиев, С. Жигитов, В. М. Қулиев, Э. Г. Охундова, А. В. Васильева, А. Н. Миреева ва бошқалар) ўз маърузa ва ахборотлари билан иштирок этиши кутиляпти. Конференцияда республикамиздаги деярли барча филологияга алоқадор олий ўқув юртлари олимларининг ҳам кенг иштирокини таъминлаш мўлжалланган. Анжуманда жами 70 га яқин кишининг маъруза ва ахбороти тингланади.

П. МИРЗААҲМЕДОВА,
М. ОЛИМОВ,

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг илмий ходимлари.

ҲАВАСКОР РАССОМ КЎРГАЗМАСИ

● **ЧИРЧИҚНИНГ** тошлоқ водийлари, тоғлардаги куз манзараси... Ғазалкентлик рассом Р. Ниёзбоев қаламига мансуб асарлардаги ушбу манзаралар ўта жозибадор, ҳашаматли эмас. Мусаввир ҳатто одамларни ҳам тантанавор руҳда эмас, оғир меҳнат қучоғида тасвирлайди. Унинг қаҳрамонларини гоҳ ўтин териб турган ҳолда, гоҳ қора терга ботиб бошқа иш қилаётган пайтда кўрамиз.

Яқин вақтларгача расмий доираларда чинакам рассом сифатида тан олинмаган Р. Ниёзбоевнинг асарлари, ниҳоят, ўз мухлислари диққат-эътиборига ҳавола этилди. Пойтахтдаги Ёшлар уйининг кўргазмалар залида намойиш этилаётган унинг асарлари кўргазмаси кўпчилик санъат шинавандаларига манзур бўлмоқда. Кундалик ҳаёт ташвишлари-ю, оддий табиат манзараларини ўзида акс эттирган бу полотноларнинг муаллифини эса Совет маданият фонди Ўзбекистон бўлими ўз оталиғига олиб, унга стипендия тайинлади. Мусаввир шу пайтгача 45 сўм инвалидлик пенсияси олиб кун кўрмоқда эди.

Суратлар пойтахтдаги ёшлар уйининг «Илҳом» клубида олинган. Р. Ниёзбоев асарлари кўргазмаси айнан шу ерда намойиш этилаётир.

Суратчи А. ЗУФАРОВ.

*

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Д И Қ Қ А Т

ЮҚОРИ БОСИМЛИ МАГИСТРАЛЬ НЕФТЬ МАҲСУЛОТЛАРИ ҚУВУРИ!

Тошкент области территориясида Янгийўл райони колхозлари ва совхозлари еридан — Янгийўлдаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси «Янгиобод» совхози, Х. Турсунқулов номли, «Партия XXI съезди», Калинин номли колхозлар;

Чиноз районидаги «Москва» колхози, «Олмазор» совхози ерларидан ўтувчи «Чимкент-Тошкент» магистраль нефть маҳсулотлари қувури жойлашган.

ЭСДА ТУТИНГ: нефть маҳсулотлари қувури — портлаш ва ёнғинлар юз бериши мумкин бўлган ўта хавфли манбадир. Муҳофаза зонасида ер ишларини олиб бориш қоидаларига риоя этиш — сизларнинг хавфсизлигингиз гаровидир.

Одамлар ҳалокати ва моддий зарар кўришнинг олдини олиш учун нефть маҳсулотлари қувурининг икки томонида 25,0 м масофада муҳофаза зонаси қолдирилган.

АНА ШУ ЗОНАДА ҚУЙИДАГИЛАР МАН ЭТИЛАДИ:

— қандай бўлмасин қурилишлар олиб бориш, дала шийпонлари, тск, заправка пунктларини жойлаштириш, чорва моллари учун сувлоқ ва четанлар ўрнатиш, силос ўралари қазиш, сомон ғарамлаш, пахтани қуритиш ва сақлаш майдончалари ташкил этиш, қум ва бошқа карьерлар яратиш, ахлатхоналар ташкил қилиш, сомон ва қишлоқ хўжалиги чиқитларини ёқиш, одамларнинг, техника ва чорва молларининг тўпланишига йўл қўйиш.

Нефть маҳсулотлари қувури ўтган муҳофаза зонасида қишлоқ хўжалиги ва қурилиш-монтаж ишларини фақат Ўзбекистон ССР Нефть маҳсулотлари давлат комитетининг магистраль нефть маҳсулотлари қувури Ўрта Осиё корхонаси (700000, Тошкент шаҳри, Куйбишев кўчаси, 16-уй. Телефонлар — 33-14-12, 33-66-29, 33-98-71) билан келишилгандан кейингина амалга ошириш мумкин.

Магистраль нефть маҳсулотлари қувурлари яқинида ниҳоятда ҳушёр ва эҳтиёткор бўлинг!

Ўрта Осиё магистраль нефть маҳсулотлари қувурлари корхонаси ва РСФСР нефть маҳсулотлари давлат комитетининг Тошкент алоқа линия-техника участкаси.

ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ—ИШОНЧЛИ

АҲОЛИНИ СУҒУРТА ҲИМОЯСИГА БЎЛГАН ЭҲТИЕЖЛАРИНИ ТЎЛАРОҚ ҚОНДИРИШ МАҚСАДИДА ТУРАР ЖОЙ, БОҒ УЙЧАЛАРИ ВА ХЎЖАЛИК БИНОЛАРИ ҚУРИШ УЧУН ГРАЖДАНЛАРГА АЖРАТИЛГАН ЕР УЧАСТКАЛАРИДА САҚЛАНАЁТГАН ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ КЎНГИЛЛИ СУҒУРТА ҚИЛИНМОҚДА.

Қурилиш материаллари суғуртасида ёнғин чиқиши, сув тошқини, зилзила, жала ёғиши, тўфон, ер сурилиши, сел, яшин уриши, ер ости сувларининг юзага чиқиши, мазкур жой учун одатдан ташқари узоқ давом этган сурункали ёмғир ва қор ёғиши натижасида бу материаллар шикастланганлиги ёки вайрон бўлганлиги, шунингдек қурилиш материалларининг ўғирланиш ҳоллари кўзда тутилади.

Страхование шартномаси 1 йилга, шунингдек 1 йилдан 5 йилгача муддатга тузилади.

Суғурта тўлови ҳар 100 сўмдан 40 тийинни ташкил этади.

ДАВЛАТ СУҒУРТАСИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАСИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

42-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989—1990 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти қуйидаги касблар бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди: сигареталар ишлаб чиқариш, машина ва агрегатларнинг оператори, токарь, электр пайвандчи, слесарь-ремонтчи.

Машғулотлар группалар комплектлашувига қараб бошланади.

Билим юртига ўрта маълумотга эга бўлган. Тошкент шаҳри, шаҳарга яқин районларда яшовчи ва Совет Армияси сафида ўз хизмат бурчини ўтаб қайтган ёшлар қабул қилинади.

Ўқувчилар стипендия билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида уларга ишлаб топган маошининг 50 проценти берилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло битирган ўқувчиларга олий ўқув юртларига киришлари учун йўлланма берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: паспорт, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, 4 та фотосурат (3x4 см.).

АДРЕС: Тошкент шаҳри, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (8, 24, 51, 91, 72-автобуслар; 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба боғи» бекати). Телефонлар: 34-37-13, 34-57-13.

● Социал масалалар бўлимида ●

МЕҲР ВА ЖАСОРАТ

• ОҚИБАТ •

Уни бир марта кўрганман. Ўғлининг тўйида. Турмуш ўртоғи эса биз билан бирга ишлайди. Жонсарак, зийрак, вақти келганда бироз асабий. Бу аёлнинг ҳатти-ҳаракати, сўзидан эри ҳақидаги тасаввурларим тўлишиб боради.

Ҳамонки шикаста аҳволда яшаб, ижод қилиш жасорат экан, не учун шундайлар ҳақида ёзмаслик керак? Айниқса, одамлар ўртасида меҳр-оқибат деган камёб ҳислат олижаноб ҳисобланаётган экан, унинг бир пайтдаги илдизларини авайлаб-асраб қайтадан кўпайтириб олишимиз керак. Ёзишимнинг бошқа боиси ҳам бор. Шуҳрат оилавий ночорликлар туфайли ўзига-ўзи қасд қилган эрлар қилмишидан афсусланиб, иродали бўлишга даъват этиб газетамизга ҳам ёзди...

Шундай қилиб уни биринчи марта ўғлининг тўйида кўргандим. Насиба ўшанда ҳам редакциямизда ишларди. Эртага ош берилади дейилган кун кечқурун ишхонадагилар билан уларнинг Тошкент шаҳри чеккасидаги уйига бордик. Мўъжазгина бир тавақали эшикдан ҳовлига кириб, аравачада ўтирган 40 ёшлар чамасидаги йигитни учратдик. Қўллари қаттиқ, кучли эди. Ўтирганича бизни ичкарига таклиф қилди. Кирдик. Хона деворн бўйлаб қўйилган катта шкаф тўла китоб. Кутубхонага кириб қолгандек ҳис этдик ўзимизни. Чеккадаги каравот бош томонидаги тумбочкада «валерианка», яна биз билмаган аллақандай дори-дармон ва дафтар, ручка.

— Шуҳратни чақиринг, — дедик Насибага, — кирсинлар, гаплашайлик.

— Э, сизлар бемалол ўтираверинглар, — деди Насиба. — Менинг аҳволимни кўриб кайфиятлари бузилмасин деб кирмаяптилар.

Қайтаётганимизда уни яна эшик олдида учратдик. Дўстлари ҳамроҳлигида биз билан қўл олиб хайрлашди.

...У 24 йил муқаддам пилла қуртига барг қирқаман деб тутдан йиқилиб тушганди. Умуртқа суягига қаттиқ шикаст етиб, ногирон бўлиб қолган. Касби инженер бўлиб, шеър ҳам ёзарди. Насиба эса филолог, унинг шеърлари ҳам газетада босилиб турарди. Бўлажак турмуш ўртоғининг машқларини кузатиб борарди. Тақдир тақозоси билан уни севиб турмуш қурди.

Тили билан юрадиган ҳам кўп экан. Биров у деди, биров бу. Эр-хотин ўртасига нифоқ солмоқчи бўлишди. Қаёқда! Шуҳрат Насибага ишонарди.

Ўғиллик бўлишди. Исмини Беҳзод қўйишди. Насиба ҳар куни ишга кетаркан, ўғлига адангнинг сўзидан чиқмай ёрдамлаш, деб тайинларди. Шуҳрат кўп касал бўлар, Беҳзод боғчага бормай у билан қоларди. Олти ёшга чиқмай шахмат ўйнашни, китоб ўқишни ўрганиб олди. Албатта, устози Шуҳрат эди.

Насибанинг фидойилигини айтмайсизми, ишга келган заҳоти уйига, эридан ҳол-аҳвол сўрагани телефон қилади. Тушлик пайтида бозор-ўчарини қилиб олади. Бунинг устига яхшигина қалами бўлгани учун социал бўлим ташкил этиб, редакцияга келган шикоят хатларини текшириб, шулар асосида мақолалар ёзади. Ўзининг оилавий ташвиши етмагандек бошқаларнинг қайғусига ҳам шерик бўлади. Баъзи ходимлар одатдаги мақолани бир пастда ёзиб ташлаб гонорар ишлашса, у бир хатни бир неча кун текширади, қалам ҳақи ҳам шунга яраша кам.

У бир кун болаларига нафақа тўламаётган, хотинига тан жароҳати етказган эр ҳақида мақола ёзди. Материал босилиб чиққач тоза йиғлади. Ҳа, десак, энди эрини қамаб қўйишса нима қиламан, у ҳам инсонда, ахир, дейди.

Шуҳратнинг укаси уйланадиган бўлиб қолди. Ҳовлининг нариги бошига уй соламиз, деди Насиба. Ўзи лой қилди, ғишт қуйди. Яқинларининг ёрдами билан уй-жойни тиклаб олди.

Тирикчилик тошдан қаттиқ деганларича бор экан. Моддий томондан қийналишди. Чунки уйга газ ўтказиш, ремонт қилиш керак. Насиба отпускаси-ю, дам олиш кунлари Тошкент районидаги хўжаликлардан бирида деҳқончилик қилди. Кетмон чопди, сув ҳайдади.

Шуҳрат: «Наси, қўй, ўзингни бунақа ўтга-чўққа уравермa», деса у «адаси, бизнинг кимдан кам жойимиз бор. Ёшмиз, ҳали сиз ҳам юриб кетарсиз», дейди эрининг кўнглини кўтариб.

Шуҳрат кўп ўқиди. Шеърлар ёзди. Унинг «Гулдаста», «Қишлоқ оқшомлари», «Олтин беланчак» коллектив тўпламларида ўнлаб шеърлари босилди. Газета ва журналларда табиат муҳофазаси, инсонийлик ҳақидаги материаллари билан қатнашади.

Насибанинг анчагина вақти редакция-ю, нашриётларга турмуш ўртоғи ёзганини олиб бориш, китоб қилиб чиқаришга сарфланади. Эрининг алоҳида китоби босиб чиқарилишини орзу қилади. Марказий газеталардан бирида Москвада аллақандай зўр врач борлигини эшитиб қолди. Пойтахтга учди. Ўша врачнинг маслаҳатига кўра ўзича эрини даволай бошлади. Иккинчи марта Москвадан хурсанд қайтди. Эрининг юриб кетишига тобора ишона бошлади.

Ўтган йилнинг охирлари эди. Насиба ишхонамизга йиғлаб келди. Билсак, эри аравачасидан йиқилиб тушиб, оёғи синиб қолибди. Тақдирнинг бешафқатлигини қаранг!

Насиба Шуҳратга қарайман деб ўз ҳисобидан отпуска олди. Бир ой ҳам ўтмаган эди редакциямизга чеҳраси анча ёришиб кириб келди. Жароҳат битиб қолибди. Радиодан яна унинг овози эшитилиб қолди. (У радиоинформация бўлими мудири).

Ушбу материални ёзиб бўлиб, ўқиб кўрсам Шуҳрат ҳақида гап айтаман деб унинг турмуш ўртоғи фазилатини кўп тилга олибман. Бундоқ ўйлаб қарасам меҳр ва жасорат ростдан ҳам бир-бирини тўлдирувчи тушунчалар экан. Насибадан меҳр бўлмаса Шуҳратда руҳий парвоз бўлмасди, албатта.

Яшашдан мақсад нима? Албатта, бу еб-ичиш дегани эмас. Яшаш — бу ҳамма вақт жасорат демакдир. Ҳа жасорат демакдир.

Абдусаттор ҲАТАМОВ.
Калинин райони.

ОТАЛАРИ ИЗИДАН

✦ ОҲАНГАРОН. Ворошилов номли совхоз чўпонлари сафига бу йил 16 нафар ёш чорвадор қўшилди. Мазкур совхозда мана 25 йилдирки, 34-чўпонлар мактаби фаолият кўрсатмоқда. Ўтган йиллар мобайнида мактабни мингга яқин чўпон болалари битириб чиқди. Мана шу касбни танлаган Усмон Маҳмудов асл чорвадор оиласидан. Ота касбини танлаган бу йигит укаларини ҳам чорвачиликка жалб этмоқда.

Р. ИНОҒОМОВА.

КОЛХОЗ САЛОМАТЛИК МАСКАНИ

✦ ТОШКЕНТ РАЙОНИ. Собир Раҳимов номли колхозда Фарҳод деб аталувчи саломатлик маскани ишга туширилди. Унга қатновчилар ёшларига қараб тош кўтариш, ирғитиш, шунингдек, умумий саломатликни мустаҳкамлашга хизмат қилувчи машқларни бажармоқдалар.

М. ТУРОБОВ.

XX АСР ВАБОСИ

Ҳозирги кунда СПИД касаллиги, унинг аянчли оқибати ҳақида эшитмаган, билмаган киши топилмаса керак. Ана шу бедаво дарднинг шифосини топиш йўлида олимларимиз тинмай изланишмоқда, ғарб мамлакатлари олимлари билан ҳамкорлик қилишмоқда.

Куни кеча область тери-таносил касаллиги шифохонасида мана шу касалликнинг олдини олишга бағишланган семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда барча районлар поликлиника ва қишлоқ амбулаториялари шифокорлари иштирок этишди.

Касалхона бош врачи Саъдулла Соипов йиғилганларни СПИД касаллиги, юқиш йўллари, яширин белгилари ва унинг олдини олишдаги профилактик чоралар ҳақидаги сўнгги маълумотлар билан таништирди. Касаллик жараёнида одам организмида бўладиган белгилар ва ўзгаришларни акс эттирувчи рангли суратлар намойиш этилди.

— Шуни айтиб ўтиш керакки, — дейди Саъдулла Саидович, — айни пайтда Иттифоқимизда 19 нафар СПИД билан касалланганлар, 700 нафардан ортиқ касаллик вируси ташувчи мавжуд бўлиб, шулардан 140 нафари гўдаклардир. Республикамизда эса 17 нафар вирус ташувчи мавжуд. Агар бу одамлар врач назоратидан четда қолса, бошқа кишиларнинг ҳам оғир касаллик билан хасталаниши турган гап.

Семинар кенгашни ўтказишдан мақсад касаллик тарқаб кетишига йўл қўймасликдир.

Йиғилиш давомида С. Соипов тўпланганларни қизиқтирган саволларга жавоб берди.

Р. УСМОНОВА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ВАҚТ ҒАНИМАТ, ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Ҳурматли газетхонлар! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш давом этмоқда. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

● СПОРТ ● ● СПОРТ ●

САФАРДАН ҚУРУҚ ҚАЙТИШДИ

✦ **«ПАХТАКОР» футболчилари сафарда иккита ўйин ўтказиб, иккаласида ҳам ютқазишди, яъни тўрт имкониятдан бирорта ҳам очко олишолмади. Икки мағлубиятдан сўнг тошкентлик футболчилар турнир жадвалидаги мавқеларини сақлаб қолишган бўлса-да, уйдан кейинги ўринларда бораётган «Нефтчи», «Факел», Ставрополнинг «Динамо» командалари «Пахтакор»га етиб олди. Ҳозирда бу тўрт команда ҳисобида 33 тадан очко бор. 8-10 ўринларни эгаллаб турган «Нистру» 32 та, «Геолог» 31 та, «Металлург» 30 очкога эга.**

3 сентябрь куни бўлиб ўтган 30-тур ўйинларида Москванинг Марказий Армия спорт клуби ўз майдонида Ставрополнинг «Динамо» командасига 0:1 ҳисобида ютқазиши кутилмаган натижа бўлди. Бироқ армиячилар 45 очко билан ҳамон пешқадамлик қилишмоқда. «Қайрат» Кишинёвда «Нистру»дан 0:1 ҳисобида енгилди. «Гурия» эса Кемеровода «Кузбасс»ни ана шундай ҳисобда мағлубиятга учратди. «Қайрат» ва «Гурия» командалари ҳисобида 40 тадан очко бор. «Пахтакор» эса Симферополда «Таврия» командаси билан бўлган ўйинда биринчи бўлиб ҳисобни очган бўлса-да, (М. Билолов тўп киритди) кейинчалик ташаббусни рақибларга бериб қўйиб, 2:5 ҳисобида енгилди.

Шу турнинг қолган ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Торпедо» — «Кубань» — 2:0, «Котайк» — «Динамо» (Бт) — 2:1, «Металлург» — «Нефтчи» — 2:0, АСК (РД) — «Спартак» — 3:1, «Факел» — «Ростсельмаш» — 2:0, «Даугава» — «Шинник» — 0:1, АСК «Карпати» — «Геолог» — 0:2.

Навбатдаги тур ўйинлари 8-9 сентябрь кунлари бўлиб ўтади. «Пахтакор» ўз майдонида «Торпедо» коллективини қабул қилади.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

Халқ депутатлари Тошкент область Совети ижроия комитети аппарати коллективи ижрокомнинг собиқ масъул ходими Шуҳрат Абдуазимович **ХЎЖАЕВ**нинг бевақт вафот этганлиги учун қайғуради ва марҳумнинг қариндошлари ҳамда яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент область Умумий овқатланиш бошқармаси коллективи бошқарманинг катта иқтисодчиси С. К. Қосимовага онаси Хуррият **ИСЛОМОВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; саноат — 325647; қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р. 11934. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Б. 1677. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12